
Renhållningsordning för Marks kommun

Del 1 Avfallsplan

Del 2 Föreskrifter om avfallshantering

Revideringen avser endast Del 2 Föreskrifter om avfallshantering.

Mot en cirkulär och hållbar framtid

GEMENSAM AVFALLSPLAN 2021–2030

För Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda

Boråsregionen

Antagen

Bollebygds kommun: 2021-12-08

Borås Stad: 2021-11-17-18

Herrljunga kommun: 2021-11-23

Marks kommun: 2021-12-16

Svenljunga kommun: 2021-11-01

Tranemo kommun: 2021-12-13

Ulricehamns kommun: 2021-12-16

Vårgårda kommun: 2021-10-13

Innehåll

Avfall i nytt fokus.	6
Avfallstrappan och cirkularitet	
Förändrat synsätt	
En gemensam avfallsplan för en hållbar Boråsregion	9
Bakgrund	
Styrning av avfallsplanen	
Regleringar inom avfallsområdet	
Tidsram för Boråsregionens avfallsplan	
Implementering, genomförande och uppföljning.	11
Genomförande av avfallsplanen	
Regionalt avfallsnätverk	
Fokusgrupper	
Övriga regionala nätverk	
Kostnader under planens genomförande	
Uppföljning av avfallsplanen	
Målstruktur och läsanvisningar.	13
Målstruktur	
Läsanvisningar	
Målmråde 1: Hushåll med maten	16
Målmråde 2: Konsumera hållbart	18
Målmråde 3: Använd de resurser vi har	20
Målmråde 4: Sortera mera	22
Målmråde 5: Fimpa skräpet	24
Målmråde 6: Planera in plats för avfallet	26

Styrmedel och verktyg för att nå målen	28
Information, kommunikation, kunskap och rådgivning	
Nudging	
Samverkan	
Avfallstaxa/Renhållningstaxa	
Avfallsföreskrifter	
Upphandling	
Tillsyn	
Teknikutveckling och digitala hjälpmedel	
Ordlista	30
Bilageförteckning.	33
Bilaga 1: Framtagande av avfallsplanen.....	37
Projektorganisation	
Fokusgrupper	
Förankring	
Remiss och utställning	
Politisk hantering	
Bilaga 2: Avfallsplanens sammanhang i kommunen och ansvarig för målen.	40
Avfallsplanens sammanhang i kommunen	
Ansvarig för målen	
Bilaga 3: Mål och lagstiftning som berör avfallsplanen	50
Globala mål – Agenda 2030	
Lagstiftning på EU-nivå	
Lagstiftning på nationell nivå	
Nationell avfallsplan	
Det svenska miljömålssystemet	
Producentansvar	
25/25 målet Avfall Sverige	

Regionala mål

Klimat 2030

Bilaga 4: Bedömning av miljöpåverkan	58
Bedömning av miljöpåverkan	
Sammanfattande bedömning	
Bilaga 5: Nulägesbeskrivning av avfallshantering i Boråsregionen	63
Geografi och demografi	
Boendeformer	
Näringslivsstruktur	
Kommunalt avfall	
Insamlingssystem för avfall i Boråsregionen	
Anläggningar för avfallshantering och förebyggande i Boråsregionen	
Övriga anläggningar för avfallshantering i Boråsregionen	
Avfall som omfattas av producentansvar	
Bilaga 6: Framtidsutsikter för avfallshantering i Boråsregionen och avfall i kommunernas översiktsplaner	72
Befolkningsprognos och framtida avfallsmängder	
Framtida behov av insamlingssystem och anläggningar i Boråsregionen	
Trender och framtida förutsättningar för avfallshantering	
Anläggningar för att hantera avfall i kommunernas översiktsplaner	
Bilaga 7: Nedlagda deponier i Boråsregionen	78
Bilaga 8: Uppföljning av utgående regional avfallsplan	89

Avfall är inte något vi gör oss av med, avfall är en värdefull resurs vilket möjliggör ett hållbart kretslopp, en hållbar materialanvändning och en hållbar produktion och konsumtion.

Avfall i nytt fokus

Till avfall räknas alla föremål, material eller ämnen som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med. Avfall är något som vi alla kan relatera till och som berör oss på olika sätt. Avfall uppkommer exempelvis hemma i köket, i garaget, i äldreomsorgen, i förskolan och skolan, på våra kontor, i matsalar, vid byggnationer, i våra parker och på våra gator. Vi ger alla upphov till avfall och behöver därmed alla ta ett ansvar tillsammans. De kommande åren behöver vi därför sätta avfall i ett nytt fokus. Avfall är inte något vi gör oss av med, avfall är en värdefull resurs vilket möjliggör ett hållbart kretslopp, en hållbar materialanvändning och en hållbar produktion och konsumtion.

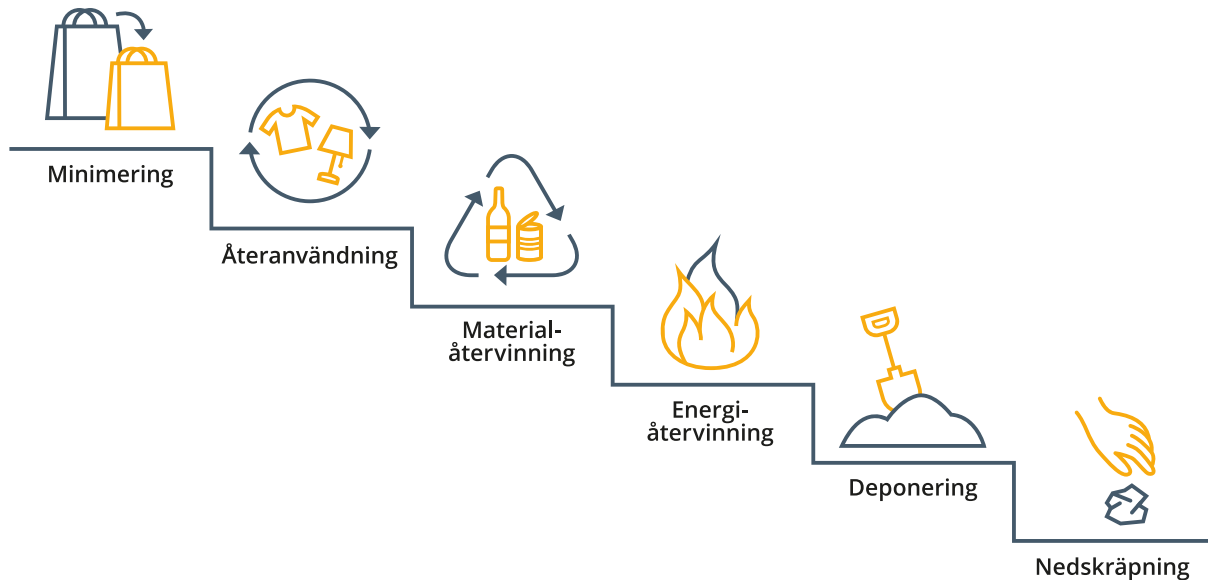
Avfallstrappan och cirkularitet

Sedan flera decennier tillbaka arbetar avfallsbranschen enligt den så kallade avfallstrappan. Avfallstrappan bygger på EU:s avfallshierarki som är en del av EU:s

avfallsdirektiv och är även införd i miljöbalken. Avfallstrappan är betydelsefull då den tydligt visar hur viktigt det är att tänka till redan i ett tidigt skede för att förebygga avfall. Den visar prioriteringen, det vill säga att det till exempel är

Figur 1. Avfallstrappan inklusive nedskräpning som ett sista trappsteg. Avfallstrappan anger vad som ska prioriteras. Att minimera och förebygga uppkomsten av avfall är det viktigaste följt av att återanvända, materialåtervinna, energiåtervinna och deponera.

viktigare att fokusera på förebyggande av avfall än på att materialåtervinna. Eller att det är bättre att materialåtervinna än att elda upp resurserna. Men hur gör vi då med det avfall som ändå uppstår? Vi behöver tänka mer cirkulärt och hållbart. Uttaget av jungfruligt material måste minska och vi måste istället bli bättre på att nyttja det material som redan finns i kretsloppet. Detta leder också till att minimera det avfall som uppstår eftersom produkter eller material kan användas på nytt.

Förändrat synsätt

Avfall är inte bara ett miljöproblem utan även en ekonomisk förlust. En genomsnittlig svensk producerar 467 kilo kommunalt avfall per år. En allt större del av detta återvinns och allt mindre avfall deponeras. Men hur kan vi ändra vårt sätt att producera och konsumera så att vi ger upphov till mindre mängd avfall? Vi som konsumenter har makt att ställa krav på producenterna. Det ska vara ett försäljningsargument att designa en

Visste du att:

- Tillverkningen av en mobiltelefon genererar 86 kilo avfall (Källa: IVL 2015).
- I Sverige genererar vi 95 kilo matavfall per person och år (Källa: Naturvårdsverket 2021).
- Det slängs runt 1 miljard fimpar på gator och torg i Sverige varje år (Källa: HSR 2021).
- En privatperson genererar nästan 470 kilo avfall per år, detta är mer än en fördubbling sedan 70-talet (Källa: Avfall Sverige 2021).
- Sverige rankas som nummer 14 av 28 länder i Europa i en undersökning av hur cirkulära våra ekonomier är, det vill säga hur väl vi återanvänder, återvinner och drar ner på avfallet. Vi i Sverige är bra på kommunal återvinning, men vi har en stor mängd avfall, och det drar ner oss i jämförelse med andra europeiska länder (Källa: POLITICO circular economy index 2018).
- Världen är 8,6 % cirkulär. Det betyder att 8,6 % av de råvaror så som mineraler, metaller och biomassa som används inom världsekonomin återvinns varje år (Källa: Circularity Gap Report 2021).

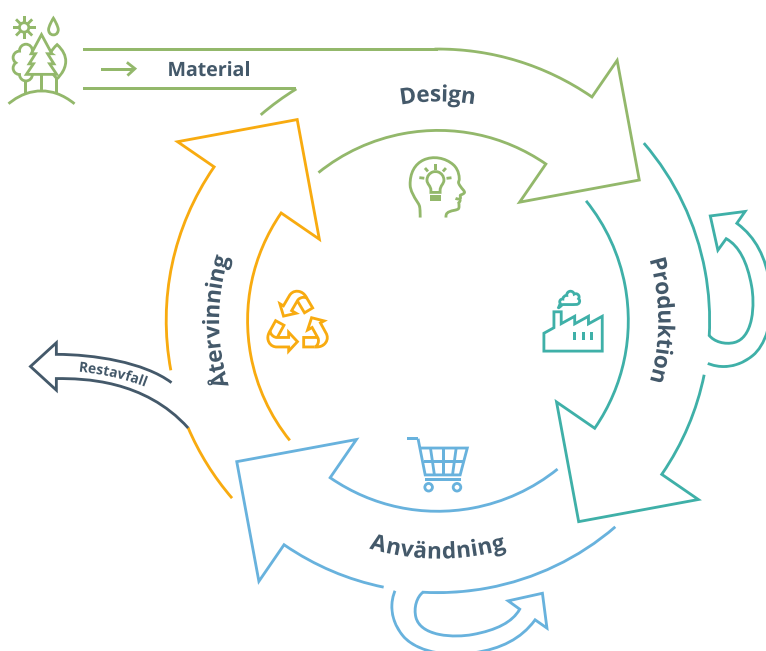
hållbar produkt. På sikt ska det bli så självklart att vi inte ens behöver fundera över det. Utmaningen är att vi inte börjar ursäkta våra nyinköp med att produkten i ett senare skede kan återvinnas. Det är fortfarande avfallstrappans prioriteringar som gäller – det viktigaste är att förebygga att avfall uppstår. Förebyggande av avfall behöver inte betyda att konsumtionen ska minska, men den behöver förändras och bli mer hållbar. Produkter ska få vara produkter så länge som möjligt där laga, byta, låna och hyra är förstahandsval istället för att göra sig av med och köpa nytt.

Vår gemensamma avfallsplan och de sex målområden den består av, sätter avfall i ett nytt fokus och främjar cirkulära system. Det är din och min gemensamma avfallsplan – tillsammans tar vi ansvar!

Långsiktiga effekter av avfallsplanen enligt hållbarhetens tre dimensioner:

- Miljömässiga aspekter
 - minskade utsläpp
 - minskad miljöpåverkan
 - bättre hushållning med resurser
- Sociala aspekter
 - mindre nedskräpning bidrar till ett tryggare samhälle
 - en region som är hållbar och som invånarna kan vara stolta över
 - mer kunskap och ökat engagemang bland invånarna
- Ekonomiska aspekter
 - förändrad konsumtion som leder till besparingar
 - mindre slit och släng
 - ökad återanvändning
 - minskat matsvinn och minskat slöseri på resurser

Figur 2. Cirkulärt system för hållbar material- och resursanvändning där material och produkter återanvänds och återvinns vilket minimerar uttaget av nytt material samt minimerar avfallet. Detta innefattar också en genomtänkt design och produktion som tillåter återanvändning och återvinning.

Genom att ta fram en gemensam avfallsplan kan kommunerna dra nytta av varandras erfarenheter och kompetens.

En gemensam avfallsplan för en hållbar Boråsregion

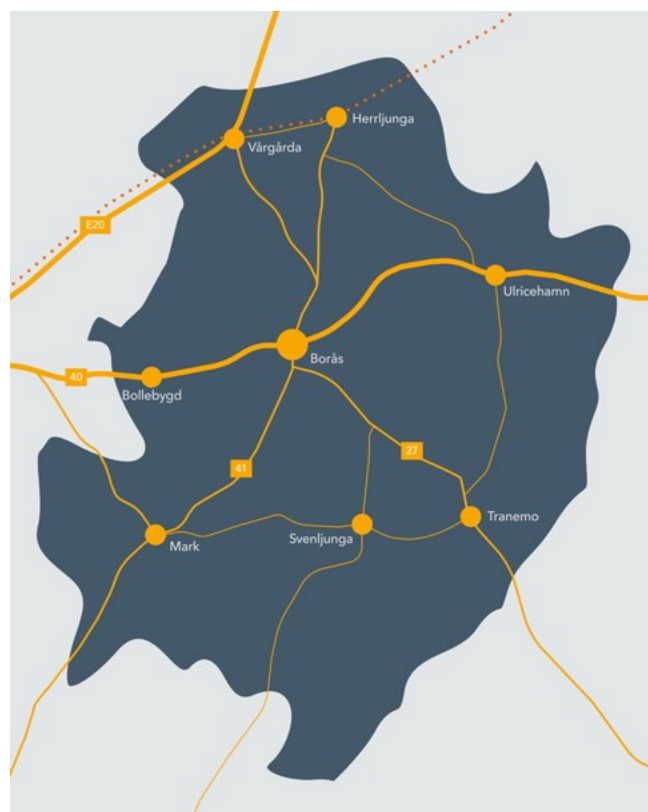
Syftet med en regional avfallsplan är att tillsammans över kommungränserna verka för att förebygga att avfall uppstår, minska avfallets farlighet, minska negativ miljö- och klimatpåverkan och arbeta för en långsiktigt hållbar region.

Bakgrund

Boråsregionen består av de åtta kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda med ungefär 226 000 invånare (år 2019). Denna avfallsplan beskriver hur kommunerna planerar att arbeta med strategiska avfallsfrågor fram till 2030 med ett fokus på en cirkulär och hållbar resursanvändning.

Det finns en nuvarande regional avfallsplan för Boråsregionen som sträcker sig från 2012 fram till 2020. Det beslutades under 2019 att en ny gemensam regional avfallsplan skulle tas fram. Genom att ta fram en gemensam avfallsplan kan kommunerna dra nytta av varandras erfarenheter och kompetens och tillsammans ta nästa steg i den omställning som krävs för ett cirkulärt hållbart samhälle. Avfallsplanens mål har tagits fram med hjälp av sex olika fokusgrupper som har fokuserat på varsitt målområde. Fokusgrupperna bemannades med tjänstepersoner från våra åtta kommuner samt ett antal externa representanter. Representationen i fokusgrupperna var bred; bland annat deltog personer från följande enheter i kommunerna: avfall, miljö, kost, samhällsplanering, förskola, skola, äldreomsorg, fastighet, kommunala bostadsbolag, gata och park. Fokusgrupperna har belyst utmaningarna och behoven inom respektive målområde och har till slut landat i ett antal mål som utgör huvuddelen av Boråsregionens avfallsplan.

Figur 3. Karta över Boråsregionen.

Styrning av avfallsplanen

Enligt *Naturvårdsverket föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall* (NFS 2020:6) ska varje kommun ha en avfallsplan. Tillsammans med avfallsföreskrifter utgör detta kommunens renhållningsordning. En avfallsplan är ett strategiskt styrdokument och ett viktigt instrument för kommunen att driva på utvecklingen mot att minska avfallsmängderna, hushålla med resurser och minska negativ miljöpåverkan. I avfallsplanen fastställs mål och åtgärder för att förebygga och hantera avfall, förebygga och begränsa nedskräpning samt tydliggöra avfallens roll i fysisk planering. Avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för det avfall som kommunen ansvarar för, det vill säga både det avfall som uppkommer i hushållen samt avfall som uppkommer i kommunens egna verksamheter.

Tidigare har enheter inom kommunen som arbetar med avfall och återvinning huvudsakligen arbetat med att uppfylla mål i avfallsplanen och detta har framförallt finansierats via avfallstaxan. De nuvarande föreskrifterna (NFS 2020:6) ställer dock krav på en ökad samverkan inom och mellan kommunens olika förvaltningar och bolag vilket anses nödvändigt för att nå mål kring avfallsförebyggande, ökad återanvändning, ökad återvinning, minskad nedskräpning och att få in avfall som en naturlig del i samhällsplaneringen.

Det innebär att de åtgärder som genomförs för att uppfylla mål i avfallsplanen kan behöva finansieras av skattemedel och externt finansierade projekt.

Regleringar inom avfallsområdet

Avfallsområdet regleras både av nationell och EU-lagstiftning. Inom EU gäller avfallsdirektivet (2008/98/EG) som ställer krav på medlemsstaterna att minska mängden avfall samt främja återanvändning och materialåtervinning. EU-kommissionen har även tagit fram ett paket för cirkulär ekonomi som innehåller en plan för att sluta kretsloppet och hantera alla faser av en produkts livscykel: från konsumtion och produktion till avfallshantering och marknaden för returråvaror. Nationellt är det miljöbalken (1998:808) samt avfallsförordningen (2020:614) som styr arbetet kring avfall.

Tidsram för Boråsregionens avfallsplan

För samtliga mål i Boråsregionens avfallsplan gäller att målen ska nås till år 2030. Däremot skiljer sig basåret mellan målen. I de fall där det redan idag finns ett uppföljningsmått eller en indikator som kommunerna använder sig av är basåret 2021. I de fall där målen och det arbete som kommer krävas för att nå målen är relativt nya för kommunerna, behöver ett mätbart utgångsläge tas fram och därför är basåret för dessa mål istället 2022.

Målen i avfallsplanen är långsiktiga och för att nå resultat krävs ett långsiktigt strategiskt arbetssätt.

Implementering, genomförande och uppföljning

För att avfallsplanens mål ska nås krävs ett strukturerat, effektivt och uthålligt arbete. Målen är långsiktiga och för att nå resultat krävs därmed ett långsiktigt strategiskt arbetssätt.

Genomförande av avfallsplanen

En avfallsplan är en kommunal plan för att minska avfallsmängd och farlighet. Därav har kommunen det övergripande ansvaret att planen verkställs. För att nå målen i avfallsplanen kommer handlingsplaner eller motsvarande arbetas fram kommunvis. Kommunerna kommer behöva prioritera bland målen för att fram till 2030 arbeta med samtliga. Avfallsplanen innehåller inga tidsatta åtgärder vilket ytterligare gör det möjligt för kommunens olika verksamheter att välja vilka åtgärder man arbetar med under planens giltighetstid. Flera av målen är långsiktiga och det krävs en ödmjukhet inför takten åtgärderna kan genomföras i respektive kommun. Det handlar om en balansgång i resurser och tid, men ett fortsatt samarbete mellan kommunerna i Boråsregionen kommer vara av stor vikt för att realisera målen. En viktig faktor för att få ett lyckat genomförande av planen är en samordnande funktion som kan vara ett stöd ut mot alla kommuner. En annan viktig faktor är samarbete med andra aktörer utanför kommunens egna verksamheter, exempelvis så som privata fastighetsbolag och akademien.

Regionalt avfallsnätverk

I Boråsregionen finns ett avfallsnätverk med representanter från alla åtta kommuner. Denna gruppering är en viktig del i avfallsplanens genomförande genom att de agerar som

samordnare för avfallsplanen gentemot sin kommun. Det bör förtydligas att ansvaret för genomförande av avfallsplanen inte ligger på denna gruppering. Det är av stor vikt att övriga delar av kommunen som träffas av avfallsplanens mål och åtgärder tar ansvar och är delaktiga i uppfyllande av planen, se bilaga 2.

Fokusgrupper

Under framtagande av Boråsregionens avfallsplan bildades ett antal fokusgrupper med ansvar för varsitt målområde. Detta arbetssätt och dessa funktioner kommer fortsatt vara värdefull kompetens under genomförandet av avfallsplanen.

Övriga regionala nätverk

I Boråsregionen drivs ett antal nätverk som kan agera som viktiga forum för uppfyllande av avfallsplanens mål. Det miljöstrategiska nätverket är av stor vikt för arbetet med målen och åtgärderna i avfallsplanen. Ett flertal av målen har direkt koppling till det miljöstrategiska arbetet som bedrivs i kommunerna. Dessutom är nätverket för samhällsbyggnadschefer, kulturnätverket, nätverk för äldreomsorg, funktionshinder och skola samt Business Region Borås med näringslivschefer eller näringslivsansvariga viktiga.

Kostnader under planens genomförande

En del av åtgärderna i avfallsplanen kan genomföras inom ramen för befintlig budget och personal. Andra åtgärder kan komma att kräva mer personalresurser eller en drifts- eller investeringskostnad. Flertalet av målen kan initialt innebära en kostnad, men en besparing och sjunkande kostnader på sikt eftersom de bidrar till minskade avfallsmängder, färre nyinköp, ökat återbruk, ökad materialåtervinning och minskad nedskräpning. Finansiering av åtgärderna kan ske via avfallstaxan eller via skattemedel. Externt finansierade projekt kan också bidra till att nå målen i Boråsregionens avfallsplan. Det sistnämnda är en viktig faktor för de mål i avfallsplanen som med fördel samordnas regionvis. Det finns flera exempel på detta, exempelvis mål 3.1 avseende ett ökat återbruk av möbler och textil i kommunens verksamheter samt mål 3.2 avseende ökat återbruk och återvinning av bygg- och rivningsmaterial.

Uppföljning av avfallsplanen

Ansvar för uppföljning av målen har de som är utpekade som ansvariga för målen i bilaga 2. Varje ansvarig följer upp arbetet med målen och rapporterar resultatet till sin kommunrepresentant i avfallsnätverket en gång om året. Representanten i avfallsnätverket har ansvar över att resultatet sammanställs för sin kommun. Avfallsnätverket träffas årligen för att sammanställa uppföljningen på en delregional nivå. Indikatorer för varje mål finns i planen och vissa indikatorer bjuder in till valmöjligheter, exempelvis indikatorn för engångsartiklar. Vilka engångsartiklar som mäts bestämmer kommunerna själva och det är då viktigt att det redovisas vad som har mätts och hur.

Målen är gemensamma för Boråsregionens kommuner och tillsammans når vi målen och utvärderar planen.

Målstruktur och läsanvisningar

Avfallsplanens målområden och mål berör flera olika delar av kommunens verksamheter, vårt näringsliv samt våra kommuninvånare. Nedan ges en översikt över målstrukturen samt läsanvisningar som pekar på vilka områden som berör just dig och din organisation lite extra.

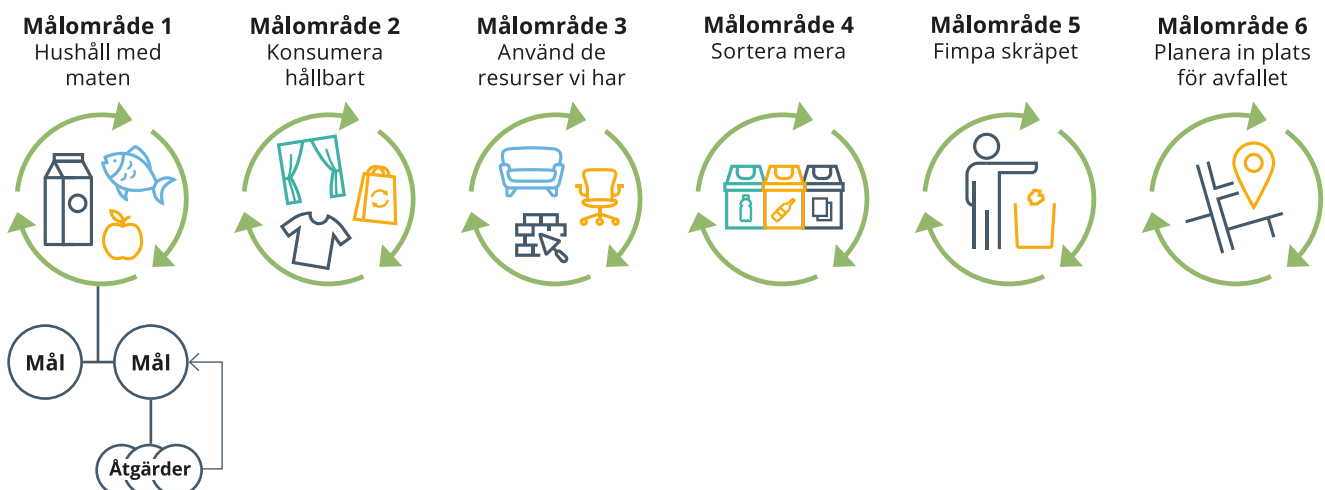
Målstruktur

Målområdena beskriver avgränsningen för målen som innefattas i området. Boråsregionens avfallsplan omfattas av sex målområden.

Målen är gemensamma för Boråsregionens kommuner och tillsammans når vi målen och utvärderar planen. En del av målen är siffersatta medan andra mål anger *öka* eller *minska*. Detta beror på att för vissa mål har kommunerna kommit en bit på vägen i arbetet, nuläget är känt eller det finns ett tydligt globalt eller nationellt mål som pekar på en siffra och därmed har ett siffersatt mål formulerats. För de mål där det

krävs ett större arbete initialt för att komma igång eller där ett mätbart nuläge behöver tas fram har *öka* eller *minska* angivits istället för en siffra. För en del av målen har våra kommuner kommit olika långt i arbetet och konsensus kring ett siffersatt mål har nåtts alternativt så anges *öka* eller *minska*. Viktigt att betona är att vissa utav basåren kan skilja sig från andra år då exempelvis stora inköp sker under vissa perioder. Skulle ett basår visa sig vara ett år då stora inköp gjorts kan kommunerna slå ihop två år för att ta fram en mer representativ siffra. Totalt har 16 mål formulerats i Boråsregionens avfallsplan.

Figur 4. Avfallsplanens målstruktur innefattar sex olika målområden, totalt 16 mål samt en åtgärdsbank med aktiviteter för att uppnå målen.

Åtgärder presenteras i form av en åtgärdsbank där kommunerna kan genomföra de åtgärder som är lämpliga i respektive kommun. Åtgärderna är det konkreta arbete som kommunerna och de kommunala bolagen kommer arbeta med för att uppfylla målen. En del av åtgärderna kan genomföras i samarbete kommunerna emellan medan en del åtgärder med fördel genomförs kommunvis.

Indikatorer är framtagna för respektive mål för att kunna följa upp och utvärdera arbetet med målen.

Läsanvisningar

Avfallsplanens mål träffar många olika delar av kommunens verksamhet samt också vårt näringsliv och våra kommuninvånare. Alla mål är viktiga men Tabell 1 ger en vägledning kring vilka mål som är extra viktiga för just dig och din organisation.

Tabell 1. Exempel på olika aktörer inom och utanför kommunen som berörs och träffas av målen.

Aktör	Målområde	Mål			
		1	2	3	4
Avfall och miljö (strategiskt arbete)	1	1.1	1.2	1.3	
	2	2.1	2.2	2.3	
	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	4	4.1	4.2	4.3	4.4
	6	6.1			
Byggnation och rivning	3	3.1	3.2	3.3	3.4
Fastighet	1	1.1	1.2	1.3	
	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	4	4.1	4.2	4.3	4.4
	5	5.1			
Gata, park, vatten och avlopp	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	5	5.1			
Kommunikation	1	1.1	1.2	1.3	
	2	2.1	2.2	2.3	
	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	4	4.1	4.2	4.3	4.4
	5	5.1			

Aktör	Målområde	Mål			
Kommuninvånare	1	1.1	1.2	1.3	
	2	2.1	2.2	2.3	
	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	4	4.1	4.2	4.3	4.4
	5	5.1			
Kost	1	1.1	1.2	1.3	
Kultur, fritid och folkhälsa	2	2.1	2.3	2.3	
	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	5	5.1			
Näringsliv	2	2.1	2.2	2.3	
Samhällsplanering	6	6.1			
Skola, vård och omsorg	1	1.1	1.2	1.3	
	2	2.1	2.2	2.3	
Tillsyn	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	5	5.1			
Upphandling	2	2.1	2.2	2.3	
	3	3.1	3.2	3.3	3.4
	4	4.1	4.2	4.3	4.4

Målområde 1: Hushåll med maten

Beräkningar tyder på att så mycket som var femte kasse med livsmedel vi köper slängs! Detta bland annat för att vi köper för mycket, inte tar tillvara på rester, inte förvarar maten rätt och stirrar oss blinda på datummärkningen. Matsvinnet beräknas stå för 8 % av världens växthusgasutsläpp och det är hushållen som står för 70 % av matsvinnet.

Matsvinn är onödigt matavfall som hade kunnat ätas om det hanterats annorlunda. För varje minskad mängd matsvinn så har energianvändning, råvaruförbrukning och utsläpp vid produktion, transport och hantering av livsmedel minskat. Även om det är hushållen som står för den största delen av matsvinnet så är även kommunens egna verksamheter en viktig del i detta arbete. Matsvinn inom kommunens verksamheter uppkommer både i köket vid lagring och tillagning, vid servering samt ute i matsalen.

Förutom att jobba med rutiner rörande själva köket så har även andra saker, som schemaläggning av lunchtider inom skola eller portionsstorlekar inom äldreomsorgen, stor betydelse för mängden matsvinn.

Matavfall däremot, det vill säga oätliga delar av mat såsom skal och kärnor, ska vi samla in separat och nyttiggöra som en resurs till växtnäring och energiproduktion, till exempel biogas.

- Målet är riktat mot kommunens verksamhet ■ Målet är riktat mot invånarna ■ Målet är riktat mot kommun och invånare

Mål 1.1. Matsvinnet ska minska till 35 gram per portion i kommunens verksamheter.

INDIKATOR

- Matsvinn¹ gram per portion.

Nuläge: Matsvinnet i våra kommuner varierar mellan 20–70 gram per portion det vill säga spannet är mycket stort beroende på verksamhet. Nationell mätning från 2019 visar att förskolor och skolor ligger i snitt på 60–70 gram per portion för det totala svinnet men även här är spannet stort.

ÅTGÄRDSBANK

- Skapa rutiner för att mäta matsvinn kontinuerligt.
- Optimera schemaläggning av luncher.
- Genom riktade kommunikationsinsatser skapa medvetenhet kring matsvinnet.
- Meny som är förankrad i vad gästerna äter.

Mål 1.2. Matsvinnet ska minska med 50 % per invånare jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Andel matsvinn i avfallspåsen. Genomförs via plockanalyser.

ÅTGÄRDSBANK

- Genom riktade kommunikationsinsatser skapa medvetenhet kring matsvinnproblematiken och beteendeförändringar.
- Samverka med externa aktörer såsom bostadsbolag, bostadsrättsföreningar, restauranger, studieförbund och andra ideella föreningar.

Mål 1.3. Minst 60 % av uppkommet matavfall ska gå till näringsåtervinning och biogasproduktion eller annat miljömässigt motsvarande ändamål.

INDIKATOR

- Kilo insamlat matavfall/potentialen för matavfallsmängd.²

Nuläge: 2019 ligger siffran på 32 % (indikator i Avfall Web).

ÅTGÄRDSBANK

- Kommunikation och kampanjer för insamling av matavfall gärna i samverkan mellan kommunerna i Boråsregionen, både mot hushållen men även kommunens egna verksamheter: förskola, skola, äldreomsorg.
- Verka för en beteendeförändring för att få rätt utsortering och rätt handhavande med utrustning.
- Sträva mot att minska matavfall i rejektet.
- Se över val av insamlingspåse för matavfallsfraktionen.

1 Enligt livsmedelsverkets modell livsmedelsverket.se/matvanor-halsa--miljo/maltider-i-varld-skola-och-omsorg/matsvinn-i-storkok/matsvinmatning-i-storkok?AspxAutoDetectCookieSupport=1.

2 Beräknas genom att dividera antal kilo matavfall som sorteras ut och behandlas biologiskt genom rötning med totalt antal kilo uppkommet matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker. Rejekt är borträknat.

Målområde 2: Konsumera hållbart

För att förebygga avfall måste en förändring ske långt innan avfallet är i närheten av att uppstå. Det handlar främst om ett förändrat konsumtionsmönster. Om vi hela tiden fortsätter att köpa nytt kommer avfallsmängderna att öka även om det går att materialåtervinna en hel del.

En hållbar konsumtion innefattar de val som görs när det finns behov av att införskaffa sig en produkt. Det handlar inte bara om att införskaffandet av en produkt gör att en annan eventuellt måste avyttras, utan även att själva produktionen av varje produkt i sig leder till att nytt avfall uppstår, så kallat osynligt avfall. För att inte äventyra kommande generationers behov måste vi se över vårt konsumtionsmönster. Allra störst effekt har undvikande av nyinköp. Om nyinköp ändå måste göras ska man sträva efter att köpa något återbrukat eller något där materialet kommer från ett cirkulärt flöde. Livslängd och hållbarhet på det som ska köpas in måste vara en tungt vägande faktor.

I kommunens verksamheter finns till exempel stor potential att se över behovet och minska

konsumtionen av engångsartiklar. I de fall där det är möjligt kan engångsartiklar ersättas med flergångsartiklar.

Arbetskläder behövs i många av kommunens verksamheter. Genom att i första hand laga och reparera arbetskläder som fortfarande är i funktionsdugligt skick kan plaggets livslängd öka.

Både textil och elektronik är utpekade i den nationella avfallsplanen som avfallsströmmar viktiga att minimera. Gentemot våra invånare kan vi verka för ett förändrat konsumtionsmönster och samverka med lokala aktörer och näringslivet för att stimulera nya affärsmodeller där hyra, byta, låna och uppdatera produkter är i fokus.

■ Målet är riktat mot kommunens verksamhet

■ Målet är riktat mot invånarna

Mål 2.1. Konsumtionen av engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska jämfört med år 2022.

INDIKATOR

- Antal inköpta engångsartiklar¹ per år i kommunens verksamheter.

ÅTGÄRDSBANK

- Anta rutiner för att säkerställa att engångsartiklar förebyggs i de egna verksamheterna.
- Minimera engångsartiklar i kommunens serveringar.
- Upprätta en plan för att äldreboenden, förskolor och skolor ska genomgå avfallsförebyggande projekt.
- Certifiera eller klimatkompensera evenemang i kommunal regi.
- Arbeta med gemensam metod för avfallsförebyggande vid inköp och upphandling i regionen.

Mål 2.2. Livslängden på arbetskläder i kommunens verksamheter ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATORER

- Rutiner för att ställa rätt krav vid upphandling finns.
- Möjlighet till lagning av arbetskläder finns.
- Mängd inköpta arbetskläder (per förvaltning/enhet) kopplat till antal anställda.

ÅTGÄRDSBANK

- Standardisera sortiment.
- Laga och reparera kläder.
- Ställa rätt krav på kvalitet vid upphandling.
- Verka för beteendeförändring och statushöjning när det kommer till återanvändning och lagning av funktionsdugliga arbetskläder.
- Undersöka möjligheten att hyra arbetskläder.

Mål 2.3. Invånarnas förståelse om kopplingen mellan konsumtionsbeteende, avfallsmängder och miljöpåverkan ska öka jämfört med år 2023.

INDIKATORER

- Enkät som efterfrågar konsumtion av nyproducerade kläder, nyproducerad elektronik², engångsartiklar³ samt second hand och kunskap om och möjlighet till att byta/laga/låna/uppdatera produkter.
- Mängd insamlat elavfall kilo per invånare via El-kretsen från kommunernas återvinningscentraler.
- Insamlad mängd textil till återanvändning på kommunernas återvinningscentraler samt mängd textil i restavfallet via plockanalys.

ÅTGÄRDSBANK

- Riktade kommunikationsinsatser avseende kläder, elektronik, engångsartiklar för att skapa medvetenhet kring dess påverkan på jordens resurser.
- Samarbeta med organisationer som verkar för ett förändrat konsumtionsmönster.
- Stimulera lokala aktörer som främjar förebyggande genom att laga, hyra, dela och uppdatera produkter.
- Möjliggöra textilinsamling på ÄVC.

1 Produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle för att sedan kasseras, exempelvis engångshandskar, förkläden, pappershanddukar och engångsmuggar.

2 Exempelvis mobiltelefoner, surfplattor, bärbara datorer och tv-apparater.

3 Produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle för att sedan kasseras, exempelvis engångsmuggar, -bestick, -tallrikar och påsar.

Målområde 3: Använd de resurser vi har

Varor och tjänster påverkar vår miljö under hela livscykeln, vid tillverkning, användning, underhåll, återbruk, återvinning, avfallshantering och transporter i alla led. Pressen är stor på våra gemensamma resurser då världens befolkning och konsumtion ständigt ökar. Därför behöver vi bli bättre på att använda de resurser vi redan har.

Det krävs tålig kvalitet, återvinningsbara material och produkter som kan underhållas och repareras och som inte är trendkänsliga – en hållbar design, utförliga innehållsbeskrivningar, smarta förpackningar samt att reservdelar finns tillgängligt. Vi behöver ändra vårt beteende. För det krävs ökad kunskap och möjligheter i samhället att återbruka. Förändring krävs även i till exempel planerings- och inköpsprocesser. Vi behöver bli bättre på att vårda och laga istället för ett slit och släng beteende.

Genom att uppdatera och återanvända möbler och inventarier i kommunala verksamheter, som i annat fall samlas i förråd eller kasseras, uppnår man både en ekonomisk besparing och en minskad miljöpåverkan. Bygg- och rivnings-

verksamheter ger upphov till stora mängder avfall som kan minskas genom en ökad återanvändning och återvinning. Viktigt att poängtera är att återanvändning inte får förbise bestämmelser som förhindrar att föroreningar och invasiva arter sprids.

Det måste finnas tillgängliga lösningar och system för våra invånare för att det ska vara en låg tröskel och en självklarhet att återbruka. Framför oss ser vi verkstäder och marknader för återbruk och delningsekonomier, kreativa lösningar där gammalt möter nytt, tekniska innovationer där nya produkter enbart tillverkas av återanvänt och återvunnet material. Nollavfallsidén för ett hushåll finns inom räckhåll där etik och hållbarhet genomsyrar alla delar i vårt samhälle.

■ Målet är riktat mot kommunens verksamhet

■ Målet är riktat mot invånarna

Mål 3.1. Andel möbel- och textilinköp i kommunens verksamheter som är återbrukat ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATORER

- System finns i kommunen för återbruk av möbler och textil.
- Andel möbel- och textilinköp per år som är återbrukat.

ÅTGÄRDSBANK

- Alla kommuner ska ha fungerande rutiner, metoder och arbetssätt kring återbruk av möbler och textil.
- Arbeta strategiskt med upphandling och inköp där återbruk är ett viktigt kriterium. Inköp och beställande enhet ställer krav på demonterbarhet och tillgång till reservdelar i avtal.
- Utbildning och kompetenshöjning av berörd personal. Arbeta med att förändra synsätt och beteende kring återbrukade produkter.
- Utredda hur ett byte av möbler inom och mellan kommunerna i Boråsregionen kan se ut.

Mål 3.2. Återanvändning och återvinning av bygg- och rivningsmaterial inklusive massor från kommunala bygg-, mark- och anläggningsprojekt ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATORER

- Avfallsfrågor inklusive återanvändning och återvinning finns med i checklistor vid ny- och ombyggnationer.
- Det finns faktiska krav i entreprenadupphandling samt i konkreta projekt.

ÅTGÄRDSBANK

- Skapa rutiner och checklistor för att säkerställa att återvinning och återanvändning ingår i alla ny- och ombyggnationer samt rivningar i kommunala byggprojekt.
- Öka samverkan mellan kommunens enheter och genomföra utbildningar för att säkerställa att man redan vid byggnation tar återanvändning och återvinning i beaktande.
- Ställa krav i upphandlingsskedet på återvunnet material eller återbrukade produkter om möjligt.
- Kartlägga flöden av massor inom regionen.
- Undersöka möjlighet för regionalt samarbete för att samordna arbetet kring hantering av massor.

Mål 3.3. Livslängden på elektronik i kommunens verksamheter ska öka jämfört med år 2022.

INDIKATOR

- Mätning av livslängd på datorer, mobiltelefoner och surfplattor.

ÅTGÄRDSBANK

- Vid upphandling av elektronik ska krav ställas på ökad livslängd.
- Förändra i leasingavtal genom förlängning.
- Ställa krav på reparerbarhet.
- Uttjänt elektronik samlas in och återbrukas.
- Undersöka möjligheten att införa system där IT-utrustning inom kommunen kan spåras.

Mål 3.4. Invånarna ska ha möjlighet till enkel och tillgänglig återanvändning av produkter.

INDIKATORER

- Enkät till invånare som mäter beteende och kunskap kring återanvändning.
- Möjlighet till återanvändning finns på återvinningscentral.
- Mängd grovavfall per invånare som går till återanvändning (indikator från Avfall Web 2021–nutid).

ÅTGÄRDSBANK

- På alla ÄVC:er ska det finnas möjligheter för invånare och företag att lämna produkter för återanvändning.
- Stimulera lokala aktörer som möjliggör för medborgarna att återanvända produkter samt låna, hyra, dela och uppdatera produkter istället för att köpa nya.
- Informationsinsatser riktat mot förskola, skola och invånare.

Målområde 4: Sortera mera

Materialåtervinning ska vara en naturlig del av invånarnas vardag och kommunernas verksamheter. Med återvinning säkerställs ett cirkulärt materialflöde för avfall som inte kunnat förebyggas eller återbrukats, samtidigt som skadliga ämnen lyfts ur cirkeln. Centralt i återvinning, det cirkulära materialflödet, är att det sker genom effektiva insamlings- och återvinningsmetoder.

Genom att återvinna produkter och göra nya råvaror av dem så ersätts jungfruliga råvaror. Det innebär minskade utsläpp av fossil koldioxid och minskar även behovet av gruvor eller andra anläggningar för att utvinna råvaror vilka ofta i sig har en negativ miljöpåverkan på sin omgivning.

Idag förbränns nästan 65 % av det uppkomna kommunala avfallet i Boråsregionen. Kraven i EU:s avfallsdirektiv är att 60 % av det kommunala avfallet ska materialåtervinnas 2030. Det innebär att vi nästan behöver fördubbla materialåtervinning och återbruk under de kommande tio åren. Det kommer ställa krav på ökad tillgänglighet, att det ska vara lätt att göra rätt, att det är lättare att sortera än att lämna avfallet som restavfall. Det kommer även

kräva att återvinningstekniker utvecklas vidare men vi måste även ställa krav på produkters utformning innan de kommer ut i handeln. När avfallet når kommunerna som avfallshanterare är det oftast redan försent för att påverka produkternas återvinningsbarhet. En produkt som är gjord av många olika material är svår att materialåtervinna med dagens teknik till en rimlig kostnad. Möjligheten kommunerna har är att som inköpare ställa krav på att produkten ska ha en viss livslängd, reparerbarhet och även gå att återvinna när produkten tjänat ut.

Vi kommer framöver att se tjänster som är alltmer digitala. Ruttoptimering, och smarta behållare kommer göra att miljöpåverkan från insamlingen och transportererna blir allt mindre.

■ Målet är riktat mot kommunens verksamhet

■ Målet är riktat mot invånarna

Mål 4.1. Alla kommunala verksamheter ska ha möjlighet att enkelt och nära sortera ut sitt avfall.

INDIKATOR

- Möjlighet till utsortering finns i kommunens verksamheter.

ÅTGÄRDSBANK

- Klarlägga ansvar och kostnader.
- Införskaffa sorteringslösningar för full utsortering i gemensamma utrymmen.
- Utbildning av personal.

Mål 4.2. Andelen felsorterat i restavfallet ska minska med 50 % jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Plockanalyser.

Nuläge: 38 % är rätt sorterat, i övrigt består restavfallet av matavfall 30 %, förpackningar 26 %, textil 4,3 % och farligt avfall <1 % (genomsnitt för Boråsregionen, siffror från senaste plockanalysen 2017).

ÅTGÄRDSBANK

- Kommunikationsinsatser med fokus på farligt avfall, förpackningar, textil och matavfall.
- Bättre sorteringsmöjligheter med mer tillgänglig sortering, det vill säga bostadsnära eller annan typ av insamling av förpackningar i samarbete med producentansvariga.
- Bevaka och samarbeta kring kommande producentansvar för textil.

Mål 4.3. Mängd avfall från ÅVC som behandlas med förbränning och deponering ska minska jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Mängd avfall som går till förbränning respektive deponering i kilo per invånare.

Nuläge: År 2019 behandlades 68 160 ton avfall från återvinningscentralerna i Boråsregionen med förbränning eller deponering där merparten behandlades med förbränning.

ÅTGÄRDSBANK

- Kommunikationsinsatser gentemot hushållen och uppmuntring av sortering vid källan där avfall uppstår.
- Bättre sorteringsmöjligheter med fler fraktioner och optimerad layout på ÅVC.
- Utbildning av personal på ÅVC.
- Undersök möjlighet till inpasseringssystem på ÅVC för ökad tillgänglighet i regionen.

Mål 4.4. Andel hållbara och effektiva avfallstransporter i kommunens regi ska öka jämfört med år 2021.

INDIKATOR

- Indikatorer i Avfall Web (I52, I27-29, I40-41, I48-50, Å14-15).

ÅTGÄRDSBANK

- Utredda förutsättningar för fossilfria alternativ vid upphandling.
- Krav på ruttoptimering vid upphandling.
- Satsning på smarta och effektiva lösningar med minskade onödiga tömningar.

Målområde 5: Fimpa skräpet

Nedskräpning innebär att föremål slängs eller lämnas på platser, såväl offentliga platser i centralorter som dumpningar i skog och mark. Nedskräpning skadar miljön, djur och människor, det kostar samhället mycket pengar helt i onödan och skapar otrygghet. De negativa effekterna av nedskräpning påverkar alltså alla aspekter av hållbarhet – miljömässig, social och ekonomisk.

Att arbeta förebyggande med nedskräpning är viktigt och kräver ett engagemang från alla som bor och verkar i regionen. En tydlig ansvarsfördelning och budget för städning är en förutsättning för att minska nedskräpning så att våra bebyggda områden och naturområden är attraktiva miljöer utan skräp. Fokusområdet Fimpa skräpet har också tydliga kopplingar till våra andra fokusområden. Genom att minska vår förbrukning av engångsartiklar, återanvända allt som går att återanvända och återvinna resten kan vi också minska nedskräpningen.

Det finns en skillnad mellan människors attityd – det är fel att skräpa ner, och faktiskt

beteende – vi skräpar ner ändå. Detta beror på sociala normer, bekvämlighet och otydligt ansvar. För att minska nedskräpning är det därför viktigt att arbeta med lösningar som fokuserar på att stärka sociala normer, tydliggöra möjligheterna att göra sig av med skräp och betona det personliga ansvaret. Detta kan åstadkommas genom exempelvis information, engagera röster och kanaler riktade mot specifika målgrupper, rätt papperskorg på rätt plats, fler återvinningsmöjligheter på offentliga platser så som torg, parker och badplatser, extra åtgärder vid kultur- och sportevenemang samt samverkan kommuner emellan.

■ Målet är riktat mot kommunens verksamhet

■ Målet är riktat mot invånarna

Mål 5.1. Nedskräpning ska minska med 50 % jämfört med år 2022.

INDIKATOR

- Skräpmätning (enligt Håll Sverige Rents metod eller annan likvärdig metod).

ÅTGÄRDSBANK

- Tydliggöra ansvarsfördelning och budget för nedskräpningsfrågan.
- Säkerställa rutiner vid nedskräpning både inrapportering av nedskräpning och städning.
- Involvera förskolor, skolor och föreningar i skräpplockardagar.
- Arbeta med förebyggande insatser inklusive kommunikation.
- Ökad samverkan mellan förvaltningar och bolag inom kommunen och mellan kommunerna i regionen.

Målområde 6: Planera in plats för avfallet

Samhällsplaneringen ska tillgodose en markanvändning som stödjer en långsiktigt hållbar avfallshantering. Detta avser alltifrån större anläggningar för exempelvis materialåtervinning till mindre kvartersnära utrymmen för återvinning, återbruk och delning.

I kommunernas översiktsplaner ska behovet av mark för infrastruktur kopplat till avfallsfrågor på lång sikt beaktas. Det behöver därför finnas en långsiktig planering om större avfallsanläggningar behövs på grund av ökad kapacitet eller nya krav inom avfallsområdet.

Materialanvändningen kommer vara mer cirkulär framöver och vi får ändrade materialströmmar. Därför behöver vi i samhällsplaneringen reservera plats för avfallets infrastruktur från bostad till mottagningsanläggning.

Det behöver finnas plats för återbruk av material och prylar, dels små utrymmen nära invånarna och dels större anläggningar på strategiska platser. Hushållen kommer även sortera i flera fraktioner nära hemmet och utrymmet för detta behöver öka. Bostadsnära insamling av flera fraktioner är en utmaning när avfallet ska hämtas, och det är därför viktigt att frågor om avfallets infrastruktur ingår i planarbetet från detaljplan till bygglov.

■ Målet är riktat mot kommunens verksamhet

■ Målet är riktat mot invånarna

Mål 6.1. Små och stora anordningar¹ för återbruk, återvinnings- och avfallshantering ska lokaliseras i strategiska lägen så de är enkla att använda både ur brukar- och insamlingssynpunkt.

INDIKATORER

- Avfallsfrågor finns med i de checklistor och rutiner som plan och bygg arbetar efter.
- Översiktsplaner stödjer en långsiktig hållbar avfallshantering.
- Kommunen har pekat ut strategiska lägen för anläggningar för att hantera återvinningsbara och återanvändningsbara resurser.
- En aktiv samverkan bedrivs mellan de som arbetar med avfallsfrågor och de som arbetar med de olika delarna i samhällsbyggnadsprocessen.

ÅTGÄRDSBANK

- Vid översikts- och detaljplanering beakta behovet av mark för infrastruktur kopplat till avfallsfrågor på lång sikt.
- Införa rutiner för planering av gemensamma återvinnings- och avfallslösningar i bostadsområden.
- Ta fram handledningar och införa rutiner för att säkerställa att avfallsfrågor beaktas i detaljplane- och bygglovsskedet både ur avfallsinsamlingssynpunkt och arbetsmiljösynpunkt och för att skapa utrymme för cirkulära flöden, exempelvis återanvändning.
- Öka samverkan mellan berörda förvaltningar och bolag/organisationer genom hela planeringsprocessen.

¹ Detta avser alltifrån större anläggningar för materialåtervinning till mindre utrymmen för återvinning, återbruk och delning.

Samverkan är en av grundpelarna för att nå målen i avfallsplanen. Flera olika delar av kommunens verksamheter och bolag behöver tillsammans arbeta för att åstadkomma de ambitiösa målsättningarna.

Styrmedel och verktyg för att nå målen

För att nå målen i avfallsplanen krävs olika typer av styrmedel och verktyg. Det kan vara ekonomiska styrmedel som avfallstaxan eller styrmedel av mer administrativ karaktär som upphandling, tillsyn och information. Även andra typer av verktyg för att åstadkomma en förändring är viktiga, teknikutveckling och digitalisering är två exempel. Av stor betydelse är också delaktighet, engagemang och samverkan mellan och inom olika delar av kommunens verksamheter.

Information, kommunikation, kunskap och rådgivning

För att nå merparten av avfallsplanens mål krävs kommunikativa insatser för att påverka invånare eller verksamhetsutövare att förebygga avfall och hantera avfall på ett miljöriktigt sätt. Kommunikationsinsatser kan hjälpa invånare, tjänstepersoner och politiker att arbeta för en hållbar utveckling. Det kan handla om enkla råd till invånarna för att minska sitt avfall eller att utbilda personal inom kommunens egna verksamheter i hur avfall kan förebyggas och produkter återanvändas. Kunskap finns både inom den egna organisationen och utanför och det är lätt att inhämta kunskap tack vare vårt allt mer digitala samhälle.

Ett sätt att underlätta för kommuninvånarna och verksamhetsutövarna att göra rätt är att använda sig av samma begrepp och symboler i regionen. Till exempel så kan den nyligen framtagna *Nordiska standarden* för symboler för avfallsfraktioner användas på återvinningscentraler, i miljörum, på avfallskärl samt vid olika event i regionen.

Nudging

Nudging innebär en "knuff i rätt riktning" och är ett sätt att åstadkomma beteendeförändring. Nudging handlar om att få människor att bete sig på ett önskat sätt genom att förändra deras valsituation, det vill säga det blir enklare att göra vissa val. Till exempel kan det handla om att använda mindre tallrikar för att minska matsvinn eller måla fotspår på en trottoar som visar vägen till en papperskorg för att minska nedskräpning.

Samverkan

Samverkan är en av grundpelarna för att nå målen i avfallsplanen. Flera olika delar av kommunens verksamheter och bolag behöver ha en öppenhet sinsemellan och sträva mot samma mål. Detta förutsätter en förståelse för målen och en vilja och möjlighet att samverka inom och mellan kommunerna. För att lyckas behöver kunskap delas mellan olika delar av kommunen. Nyckeln till att nå målen är arbete över gränserna och samverkan.

För att nå avfallsplanens målsättningar som helhet är det också av vikt med en samordnande funktion som agerar som en spindel i nätet för att samverka mellan kommunerna ska fungera friktionsfritt.

Avfallstaxa/Renhållningstaxa

I alla Sveriges kommuner är avfallshanteringen avgiftsfinansierad. Det är bara avfall som ingår i det kommunala ansvaret enligt 15 kap 20 § miljöbalken som ska finansieras via avfallstaxor (framgår av miljöbalken 27 kap 4 §).

Däremot ger en nyligen antagen lagändring möjlighet för kommunerna att använda avfallstaxan för åtgärder som vidtas för att förebygga avfall och som kan användas i arbetet med att uppnå en del av målen i avfallsplanen. Detta inkluderar dock inte förebyggande insatser gällande kommunens egna verksamhetsavfall.

Avfallsföreskrifter

Avfallsföreskrifterna innehåller lokala bestämmelser för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar. I föreskrifterna beskrivs bland annat vilka skyldigheter fastighetsinnehavare har för det avfall de genererar samt hur avfall ska sorteras och lämnas.

Upphandling

Upphandling är ett kraftfullt verktyg där kommunerna har stor möjlighet att påverka. Genom att anta rutiner för avfallsförebyggande arbete i samband med upphandling och ställa miljökrav kan kommunerna bidra till avfallsminimering och en hållbar utveckling.

Tillsyn

De kommunala tillsynsmyndigheterna (miljö- och hälsoskyddskontor) utövar tillsyn över verksamheter och företag. Miljötillsyn kan ge råd, men även förelägga verksamhetsutövare att förbättra sin avfallshantering om det finns skäl för det. Under framtagandet av avfallsplanen har det uppkommit önskemål om att samverka och utbyta erfarenheter mellan kommunernas miljötillsynsavdelningar som ett led i att nå de mål som fastställs i avfallsplanen.

Teknikutveckling och digitala hjälpmedel

Digitalisering och ny teknik kommer få en stor betydelse för avfallshanteringen framöver. Möjlighet att utforma, optimera och utvärdera verksamheter och agerande på nya sätt baserat på tillgång till relevant data och nya mjukvaror kommer förändra många branscher, inkluderat avfallsbranschen. Flertalet av målen i avfallsplanen kommer uppfyllas delvis med hjälp av nya digitala och tekniska lösningar där appar, on-demand tjänster och sensorer på avfallsbehållare är några exempel.

Ordlista

Agenda 2030

17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Avfall

Alla föremål eller ämnen som innehavaren vill göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med.

Avfallsföreskrifter

Kommunala bestämmelser för avfallshandling. Föreskrifterna fastställer bland annat vilka skyldigheter kommunen och fastighetsinnehavare/verksamhetsutövare har samt när, var och hur avfall ska hämtas.

Avfallstaxa

Renhållningstaxa eller återvinningstaxa kan användas synonymt. Avgift som kommunen tar ut för att finansiera de tjänster som ingår i det kommunala avfallsansvaret.

Avfallstrappan/avfallshierarkin

Anger en hierarki för i vilken ordning olika metoder för att behandla avfall bör användas. Den grundar sig på EU-direktiv och principen är också införd i svensk lagstiftning. Det högst prioriterade steget är förebyggande av avfall följt av återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och deponering. Ibland läggs nedskräpning till som det allra nedersta steget i trappan.

Avfall web

Avfall Sveriges webbaserade statistiksystem för hantering av avfallsstatistik.

Biogas och biogödsel

Biogas- och biogödselproduktion hänger ihop. I en biogasanläggning produceras dessa två produkter samtidigt genom att till exempel gödsel, matavfall, restprodukter från livsmedelsindustrin bryts ner under anaeroba

(syrefria) förhållanden. Biogasen, som i huvudsak består av metan och koldioxid, kan användas till att tillverka el- och/eller värme eller som drivmedel. Biogödseln kan med fördel användas som ett näringsrikt gödselmedel.

Bostadsnära insamling/ Fastighetsnära insamling

Insamling av avfall i direkt anslutning till bostadsfastigheten.

Cirkulär ekonomi

I en cirkulär ekonomi behålls resurserna i samhällets kretslopp istället för att bli avfall. Genom att återanvända och återvinna produkter, material och resurser kan vi behålla deras ekonomiska värde. Samtidigt kan vi minska uttaget av ny råvara och uppkomsten av avfall och restprodukter. För att lyckas med det måste vi ha en smartare produktion och produktdesign och mer hållbara konsumtionsmönster. Vi måste gå från en linjär till en cirkulär ekonomi.

Deponi

Upplagsplats för avfall på eller i jorden. Deponering är att bortskaffa avfall genom slutförvaring. Lagring av avfall får aldrig ske längre än tre år innan det räknas som deponering.

Energiåtervinning

Tillvaratagande av el/värme som alstras i en anläggning för avfallsförbränning eller av gas från organiska ämnen, till exempel i en röttningsanläggning eller på en deponi.

Farligt avfall

Ett ämne eller ett föremål som är avfall och som är markerat med en * i bilaga 3 till avfallsförordningen. Det gäller exempelvis ämnen som kan vara hälsoskadliga, smittförande, miljöfarliga, brandfarliga eller explosiva.

Förberedelse för återanvändning

En avfallshantering som genom kontroll, rengöring eller reparation gör att produkter eller komponenter som blivit avfall kan återanvändas.

Förebyggande av avfall

Åtgärder som vidtas för att förebygga att det över huvud taget uppkommer avfall exempelvis genom minskad konsumtion eller delat ägande.

Förpackningar

Förpackning eller emballage är en produkt tillverkad för att skydda, hantera, leverera och presentera en vara. Som privatperson ska du lämna dina förpackningar på en återvinningsstation eller annan typ av förpackningsinsamling nära bostaden.

Grovavfall

Hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl. Exempelvis trasiga möbler eller metallskrot såsom stekpannor.

Hushållsavfall

Från och med den 1 augusti 2020 ersattes begreppet hushållsavfall med termen kommunalt avfall. Se kommunalt avfall.

Hållbar utveckling

Tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.

Kommunalt avfall (och ansvar)

I begreppet kommunalt avfall innefattas avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Alltså är det bara det som liknar avfallet från hushåll som räknas som kommunalt avfall och därmed ingår i ansvaret enligt 15 kap 20 § miljöbalken.

Det avfall som kommunen ansvarar för är förutom kommunalt avfall även avloppsfraktioner från enskilda avlopp, latrin samt bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet. Det är bara avfall som ingår i det kommunala ansvaret enligt 15 kap 20 § miljöbalken som ska finansieras via avfallstaxor (framgår av miljöbalken 27 kap 4 §).

Definitionen kommunalt avfall har utformats för att vara i linje med den som används för statistiska ändamål av Eurostat och OECD. Den nya definitionen är genomförd i svensk rätt genom ändringen i 15 kap 3 § miljöbalken (prop. 2019/20:156).

Kretsloppspark

Med kretsloppspark avses en anläggning där återanvändning, återvinning och avfallssortering samlas. Besökarna uppmuntras på anläggningen att skänka saker till återanvändning genom personlig mottagning. Anläggningarna samarbetar med en eller flera organisationer som bedriver sortering, försäljning av produkter för återanvändning och oftast reparation (förberedelse för återanvändning) på samma område. Anläggningen fungerar därutöver som en återvinningscentral.

Källsortering

Sortering eller separering av avfall på samma plats där avfallet uppkommit, till exempel i hushållet.

Klimat 2030

Länsstyrelsen i Västra Götaland och Västra Götalandsregionens kraftsamling för västsvenska aktörer som arbetar för en attraktiv och hållbar framtid.

Matavfall

Livsmedelsavfall från livsmedelskedjan (hushåll, restauranger, storkök, butiker och livsmedelsindustrin). Omfattar såväl ätbar mat (se matsvinn) samt det som inte brukar ätas, exempelvis ben, kärnor och skal.

Materialåtervinning

Avfallshantering som innebär tillvaratagande av material från avfall.

Matsvinn

Onödigt matavfall, det vill säga sådan mat som hade kunnat ätas upp om den hanterats på rätt sätt och ätits upp i tid, även avskrap från tallrikar och rester i förpackningar.

Miljöhus

Också kallat återvinningshus eller kretsloppshus. Ett avfallsutrymme uppfört som ett fristående hus med kärl för olika avfallsfraktioner.

Plockanalys

Plockanalys innebär att en i förväg bestämd mängd avfall plockas ut och sorteras. Resultat redovisas och sammanställs i en rapport. Syftet med en plockanalys är att få en bild av vad och hur mycket aktuell verksamhet (exempelvis hushållen) slänger i sina avfallskärl.

Producent

Den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning eller den som i sin yrkesmässiga verksamhet frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.

Producentansvar

Skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas på ett sätt som kan krävas för en miljö- och hälsomässigt godtagbar avfallshantering.

Rejekt

Det material som i förbehandlingen av matavfallet sorteras bort och ofta går till förbränning. Rejekt kan även uppkomma i andra återvinnings- och behandlingsprocesser. Exempelvis uppkommer rejekt i samband med att insamlade förpackningar skall förberedas inför att bli nytt material.

Renhållningsordning

Enligt miljöbalken ska alla kommuner ha en renhållningsordning. Renhållningsordningen består av avfallsplan och föreskrifter för avfallshantering (ibland kallade renhållningsföreskrifter).

Restavfall

Restavfall är det avfall som blir kvar efter du har sorterat ut förpackningar, returpapper, matavfall, grovavfall, elavfall och farligt avfall.

Återanvändning

En åtgärd som innebär att en produkt eller komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.

Återvinning

En avfallshantering som innebär att avfallet kommer till nytta som ersättning för annat material, antingen genom energiåtervinning eller materialåtervinning. Materialåtervinning är hållbarhetsmässigt bättre än energiåtervinning. Begreppet innefattar även förberedelse för materialåtervinning eller förberedelse för återanvändning.

Återvinningscentral (ÅVC)

Större anläggning för insamling av till exempel grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall. Ibland även med verksamhet för återanvändning. Finansieras av avfallstaxan.

Återvinningsstation (ÅVS)

Obemannad mindre anläggning för mottagning av förpackningar och returpapper. Drivs ej av kommunen utan på uppdrag av producenterna.

Bilageförteckning

BILAGA 1: FRAMTAGANDE AV AVFALLSPLANEN 38

Projektorganisation

Fokusgrupper

Förankring

Remiss och utställning

Politisk hantering

Bilaga 2: Avfallsplanens sammanhang i kommunen och ansvarig för målen.41

Avfallsplanens sammanhang i kommunen

Ansvarig för målen

Bilaga 3: Mål och lagstiftning som berör avfallsplanen51

Globala mål – Agenda 2030

Lagstiftning på EU-nivå

Lagstiftning på nationell nivå

Nationell avfallsplan

Det svenska miljömålssystemet

Producentansvar

25/25 målet Avfall Sverige

Regionala mål

Klimat 2030

Bilaga 4: Bedömning av miljöpåverkan59

Bedömning av miljöpåverkan

Sammanfattande bedömning

Bilaga 5: Nulägesbeskrivning av avfallshantering i Boråsregionen 64

Geografi och demografi

Boendeformer

Näringslivsstruktur

Kommunalt avfall

Insamlingssystem för avfall i Boråsregionen

Anläggningar för avfallshantering och förebyggande i Boråsregionen

Övriga anläggningar för avfallshantering i Boråsregionen

Avfall som omfattas av producentansvar

Bilaga 6: Framtidsutsikter för avfallshantering i Boråsregionen och avfall i kommunernas översiktsplaner	73
Befolkningsprognos och framtida avfallsmängder	
Framtida behov av insamlingssystem och anläggningar i Boråsregionen	
Trender och framtida förutsättningar för avfallshantering	
Anläggningar för att hantera avfall i kommunernas översiktsplaner	
Bilaga 7: Nedlagda deponier i Boråsregionen	79
Bilaga 8: Uppföljning av utgående regional avfallsplan	90

Renhållningsordning för Marks kommun
del 2: Föreskrifter om avfallshantering

Föreskrifter om avfallshantering för Marks kommun

1

Dokumenttyp Plan och föreskrifter	Fastställd av Kommunfullmäktige	Beslutsdatum 2011-04-28	Giltia till
Dokumentansvarig Sektorchef Va/avfall	Gäller för Marks kommun	Granskad/ reviderad Kf § 8/2016-02-25	Diariennr.

Innehåll

1	§ Inledande föreskrifter	3
2	§ Allas enskilda ansvar	5
3	§ Kommunens Renhållningsansvar	5
4	§ Fastighetsinnehavare och/eller nyttjanderättshavare ansvar och skyldigheter	5
5	§ Producentansvar	7
6	§ Kärl- och säckavfall	7
7	§ Grovavfall	10
8	§ Trädgårdsavfall	10
9	§ Farligt avfall	11
10	§ Elavfall och elektroniktavfall	11
11	§ Avloppsslam och filtermaterial från enskild anläggning samt latrin och toalettavfall	12
12	§ Allmänna föreskrifter för hushållsavfall	13
13	§ Avfall som ingår i producentansvar	15
14	§ Uppgifter om avfall för yrkesverksamhet	16
15	§ Farligt avfall	17
16	§ Anmälan, prövning och avgifter	18
17	§ Omhändertagande av avfall på fastighet	18
18	§ Befrielse från hämtning och tömning	20
19	§ Förlängt hämtningsintervall	21
20	§ Uppehåll i hämtningen	21
21	§ Ikraftträdande	22
22	§ Övergångsbestämmelser	22
23	Bilaga 1 Sorteringsguide	23

1 § Inledande föreskrifter

1.1 Gällande bestämmelser

För kommunens avfallshantering gäller bestämmelserna i Miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2001:1063), föreskrifter om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av Miljöbalken, samt andra författningar (Avfallsförordningen SFS 2001:1063 med ändringar till SFS 2006:1183 och SFS 2011:927). Därutöver gäller dessa föreskrifter.

Renhållningsordningens föreskrifter gäller i Marks kommun.

För avfall som transporteras till avfallsanläggning utanför kommunen gäller dessutom särskilda bestämmelser utfärdade av den åt vilken Marks kommun uppdragit att ansvara för avfallets återvinning och bortskaffande. Till renhållningsordningen hör kommunens avfallsplan i vilken finns uppgifter om avfall och om åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

1.2 Renhållningstaxa

Kommuner har med stöd från 27 kap. 4 § Miljöbalken rätt att ta ut en avgift som täcker kostnader för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall. Renhållningstaxan beslutas av kommunfullmäktige.

1.3 Begrepp

Hushållsavfall

Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet¹⁷.

Som exempel på avfall som kommer från hushåll kan nämnas kärl- och säckavfall (köksavfall), latrin, slam från slambrunnar och slamtankar samt små fosforfällor och annat filtermaterial. Med avfall från annan verksamhet som är jämförligt med hushållsavfall menas avfall från industrier, affärsrörelser och annan likartad verksamhet som i renhållningssammanhang är jämförligt med avfall från hushåll. Det är sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av människor oavsett ändamål eller verksamhet.

I begreppet hushållsavfall innefattas också skrymmande avfall så som utrangeade möbler, cyklar och liknande föremål. Begreppet är omfattande och inkluderar avfall från alla boende former, även i hamnar, internat, vård och hotell. Visst avfall kan klassificeras både som hushållsavfall och som annat avfall än hushållsavfall beroende på var och hur det uppstått. Detta kan exempelvis vara överblivna läkemedel samt batterier, oljerester, färgrester, rester av bekämpningsmedel och annat farligt avfall.

Annat avfall än hushållsavfall

Industrier ansvarar själva för omhändertagandet av sitt avfall. Rivningsavfall, även från bostäder, är avfall som inte klassificeras som hushållsavfall.

¹⁷ Källa: 15 kap. 2 § miljöbalken

Avfall som omfattas av producentansvaret ingår inte i kommunens renhållningsansvar och kommer därför presenteras under annat avfall än hushållsavfall i dessa föreskrifter.

Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare

Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastigheten.

Bortskaffande

Med bortskaffande avses exempelvis deponering på avfallsupplag, förbränning för destruktion samt eldning på fastighet.

2-5§ Ansvar

2 § Allas enskilda ansvar

Alla (enskilda, hushåll, företag m. fl) har ansvar för att avfall som man ger upphov till återvinns eller omhändertas på sådant vis att olägenheter för människors hälsa och miljö inte uppkommer.

Avfallet ska sorteras efter anvisningar från teknik- och servicenämnden.

3 § Kommunens Renhållningsansvar

Kommunens renhållningsansvar omfattar hantering av hushållsavfall (hushållsavfall samt jämförligt avfall) enligt miljöbalkens bestämmelser 15 kap 2 §. Ansvarig nämnd är Teknik och servicenämnden.

Vid osäkerhet om vad som ingår i benämningen hushållsavfall avgörs frågan av miljönämnden.

3.1 § Kommunens avfallsorganisation

Teknik- och servicenämnden har verksamhetsansvaret för avfallshanteringen och får utfärda bestämmelser som kompletterar renhållningsordningen samt revidera fotnoter och bilaga.

Avfallshanteringen utförs av kommunens teknik- och serviceförvaltning och av entreprenör som anlitas av teknik- och servicenämnden.

3.2 Tillsyn över avfallshanteringen

Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. Miljöbalken och enligt föreskrifter utfärdade med stöd av Miljöbalken utförs av miljönämnden.

4 § Fastighetsinnehavare och/eller nyttjanderättshavare ansvar och skyldigheter

Ansvarig gentemot kommunen är innehavaren av den fastighet där avfallet uppkommer. Fastighetsinnehavare och/eller nyttjanderättshavare är ansvariga för hur avfall som uppkommer på fastigheten ska samlas in. Efter medgivande av teknik- och servicenämnden kan fastighetsinnehavare överlåta ansvaret på annan som bor eller brukar fastigheten. Ändring av ägandeförhållandena eller annan ändring som berör avfallshanteringen ska snarast anmälas till teknik- och servicenämnden.

När avfall ska transporteras genom kommunens försorg, får det inte komposteras eller grävas ned eller på annat sätt återvinnas eller bortskaffas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren¹⁸; ej heller får någon annan än kommunen eller den kommunen anlitar för ändamålet ta befattning med transporten¹⁹.

4.1 Avgifter

Avgifter för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg ska erläggas enligt taxa som antagits av kommunfullmäktige med stöd av 27 kap. 4 § Miljöbalken.

Fastighetsinnehavare är avgiftsskyldig om annat inte avtalats med teknik- och servicenämnden.

Även om fastighetsinnehavaren befriats från skyldigheten enligt 18.1 § och 18.2 § att lämna visst avfall till entreprenören för borttransport så debiteras fastighetsinnehavaren den fasta avgiften (grundavgift) enligt renhållningstaxan. Den fasta avgiften (grundavgiften) betalas av alla abonnenter och baseras på de kostnader som bland annat avser;

- Återvinningscentral
- Hantering av återvinningsbart material som ej omfattas av producentansvaret
- Hantering och insamling av hushållens farliga avfall och kylmöbler
- Avfallsplanering
- Den administration som är oberoende av hur mycket avfall som abonnenten genererar
- Avslutningsåtgärder vid avfallsanläggningen i Skene Skog och nedlagda tippar.
- Lakvattenhantering vid Skene Skog och nedlagda tippar
- Ambulerande återvinningscentral med grovavfallshämtning och miljöbil för insamling av farligt avfall.

För avfall som lämnas direkt till avfallsanläggning kan en ytterligare avgift tas ut, verksamheter debiteras alltid vid inlämning på återvinningscentralen.

4.2 Sortering

Fastighetsinnehavare är skyldig att sortera ut sådant av teknik- och servicenämnden specificerat avfall som på grund av art och sammansättning ska hanteras separat samt lämna avfallet för återvinning eller annat omhändertagande i enlighet med nämndens anvisningar.

Vissa anvisningar finns i renhållningsordningens föreskrifter bilaga 1 Sorteringsguide, men kan också förekomma som separata anvisningar om hur olika avfall ska sorteras och hanteras.

4.3 Information

Fastighetsinnehavare är skyldig att i erforderlig omfattning informera den eller de som bor i eller är verksam i fastighet om gällande regler för avfallshantering.

¹⁸ Källa: 15 kap. 18 § miljöbalken (SFS 1998:808).

¹⁹ Källa: 15 kap. 21 § miljöbalken (SFS 1998:808).

4.4 Abonnemang

Det åligger fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren att muntligt eller skriftligt teckna abonnemang på förekommande renhållningsuppdrag hos teknik- och servicenämnden.

4.5 Eldning

Eldning av hushållsavfall och grovsopor får inte förekomma vare sig utomhus eller i pannanläggning etc. Undantaget är trädgårdsavfall som får eldas men endast om kompostering inte är möjlig och om det kan genomföras utan att olägenhet uppstår och det i övrigt inte strider mot författning. Föreskrifter om förbud mot eldning, helt eller delvis, som är utfärdade med stöd av räddningstjänstförordningen eller annan författning samt brandriskvarning ska beaktas.

5 § Producentansvar

Flertalet fraktioner ingår i producentansvaret; batterier, bilar, däck, elektriska och elektroniska produkter (inklusive glödlampor och viss belysningsarmatur), förpackningar, returpapper, läkemedel, radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor²⁰. För avfall som ingår i producentansvaret ansvarar producenterna för att avfallet samlas in materialåtervinnings eller tas om hand på ett annat miljömässigt godtagbart sätt. Däremot ingår stor del av avfallet som omfattas av producentansvaret också under begreppet hushållsavfall, därav har kommunen skyldighet att informera allmänheten och följa upp hur insamling och behandling fungerar. Särskilt ansvar har kommunen för sådant avfall som klassificeras som farligt avfall.

Samtliga fraktioner samlas in via återvinningscentrarna och/eller återvinningsstationerna med undantaget för ensilageplast, kommunen hänvisar till producenternas insamling.

6-12 § Hushållsavfall- avfall från hushåll och verksamheter med jämförbart avfall

6 § Kärl- och säckavfall

Kärl- och säckavfall även kallat "köksavfall" är den delen av hushållsavfallet som samlas in i kärl och/eller säckar, d.v.s hushållsavfall exklusive grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall, slam, och filtermaterial samt avfall som omfattas av producentansvaret.

Kärl- och säckavfall inkluderar även avfall som samlas in via container, underjordsbehållare, sopsuganläggning eller dylikt.

6.1 Sortering, förvaring

²⁰ Källa: Naturvårdsverket 2015-11-17 (<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Producentansvar/>)

Kärl- och säckavfallet sorteras och delas upp i två fraktioner: "matavfall" (avfall som är gynnsamt att röta²¹) respektive "restavfall" (främst brännbart²²). Matavfall och restavfall ska förslutas väl så att innehållet inte sprids. Sorterat avfall förvaras i avvaktan på hämtning i föreskriven behållare. Undantag för matavfallsinsamling se 17.2 som avser kompostering.

Matavfallet och restavfallet ska förvaras i separata avfallskärl. Vid felsortering kan hämtningen utebli tillsdessa att avfallet blivit rättsorterat.

I sopnedkast får inte släppas ned föremål av sådan tyngd, storlek eller beskaffenhet i övrigt att skada eller annan olägenhet kan uppstå (jfr 7 §).

Matavfall

I matavfallsfraktionen ska svinn från köket, skal från frukt och grönsaker samt teblad och kaffe sump läggas. Blomjord och annat komposterbart ska inte läggas i biopåsen utan ska sorteras som trädgårdsavfall.

Matavfallet försluts i en speciell biopåse som teknik- och servicenämnden tillhandahåller och förvaras sedan i ett biokärl.

Restavfall

I restavfallet läggs avfall som inte kan sorteras ut på annat sätt, det kan exempelvis vara blöjor och annat sanitetsavfall samt små plast- och eller pappersprodukter som inte omfattas av producentansvaret. Även kattsand hänvisas till restavfallsfraktionen.

Restavfallet försluts i valfri avfallspåse och förvaras sedan i en behållare avsett för restavfall.

Vedaska från hushåll ska förpackas och hanteras på sådant sätt att avfallet inte kan förorsaka antändning eller annan skada. Vedaska från hushåll skall paketeras i en avfallspåse som är väl försluten. Påsen skall sorteras som restavfall.

6.2 Paketering

Matavfallet respektive restavfallet ska emballeras i angivna avfallspåsar. Påsar ska förslutas väl så att innehållet inte sprids.

Föremål som kan orsaka skär- och stickskadorska läggs i styvt skyddshölje innan avfallet läggs i avfallspåsen. Observerat att smittbärande avfall inte får läggas i kärl- och säckavfallet utan ska lämnas till apotek.

6.3 Fyllnadsgrad, vikt, extra hämtning

Sopbehållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas eller locket läggas på. Den får heller inte vara så tung att det blir svårigheter att transportera den till hämtningsfordonet.

²¹ Rötning är en biologisk nedbrytning av organiskt avfall utan tillförsel av syre.

²² Brännbart avfall är avfall som brinner ut energitillskott efter det att förbränningsprocessen startat.

För avfallsbehållare som hanteras manuellt accepteras - beroende på dragvägsbeläggning,

väglag, lutning mm - normalt de volymvikter som anges i tabellen.

Behållare (kg/m ³)	Normalt högst (kg/m ³)	Enstaka tillfälle högst
90-150 liter	150	200
150-190 liter	125	200
200-300 liter	120	200
310-590 liter	110	150
600-800 liter	100	150

Fastighetsinnehavare som lämnar för tung eller överfylld behållare eller behållare som innehåller dåligt emballerat avfall kan komma att debiteras särskild avgift (jfr kommunens renhållningstaxa).

6.4 Hämtningsplats

Vid en- och tvåbostadshus ska rullbart kärl vara placerat max 2 meter från tomtgräns mot körbar väg²³ senast kl 06.00 på hämtningsdagen så att hämtning kan utföras med sidlastande eller baklastande fordon. I undantagsfall och efter prövning av teknik- och servicenämnden kan annan placering godtas.

6.5 Hämtningsintervall

Inom ett och samma område ska samma system för uppsamling av avfall samt samma hämtningsintervall eftersträvas.

Vid helårsbostad, en- eller flerfamiljshus, utförs hämtning normalt varannan vecka året runt. Vid fritidsbostad, i de områden som omfattas av hämtning, utförs tio hämtningar per år fördelat under månaderna maj t.o.m. september. För att ha månadstömning eller kvartalstömning krävs det kompostering av matavfall och anmälan till miljönämnden.

Då två udda veckor infaller i rad kommer sophämtningen att skjutas fram en vecka. I samband med detta kommer en säck att delas ut till varje abonnent vid tömningen innan framskjutningen av sophämtningen sker. Säcken hämtas vid första hämtningen efter den framskjutna veckan. Hämtningen av säcken medför ingen extra kostnad för abonnenten.

²³ Med körbar väg menas att sopbil och slambil ska kunna tas sig fram obehindrat. Vägen ska vara dimensionerad för en totalvikt av 26 ton. Vägen ska vara röjd från nedhängande grenar och utstickande buskar. Vägen ska ha en vändplats anpassat för avfallsfordonet. Information, om utformning av vändplats samt hur buskar och grenar ska skötas, finns att tillgå hos teknik- och serviceförvaltningen i Marks kommun.

7 § Grovavfall

7.1 Förvaring

Grovavfall ska förvaras så att enheterna kan omhändertas var för sig samt i övrigt hanteras så att återvinning av föremålen eller delar av dem inte försvåras.

Större mängd skärande/stickande avfall paketeras i styvt skyddshölje som märks med text som visar att avfallet är skärande/stickande.

7.2 Hämtning

Fastighetsinnehavare kan efter beställning hos entreprenören få avfall i **18.1** hämtat vid fastigheten. Information om priser för hämtning av grovavfall finns i renhållningstaxan. Avfallet ska vid behov märkas av fastighetsinnehavaren för att undvika missförstånd om vad som ska hämtas.

Vid flerbostad hämtas avfallet i grovavfallsrum eller på plats som överenskommit mellan fastighetsinnehavaren och teknik- och servicenämnden. Vid en- och tvåbostad hämtas grovavfall från plats som ligger inom fyra meter från den plats där sopbilen normalt kan stanna.

7.3 Avlämning

Enskilda hushåll ska själva transportera bort grovavfall till kommunens återvinningscentral eller annan av teknik- och servicenämnden anvisad plats där det ska sorteras enligt anvisningar. Alternativt kan hämtning av grovavfall beställas enligt 7.2.

8 § Trädgårdsavfall

8.1 Förvaring

Trädgårdsavfall ska förvaras skilt från övriga avfall så att det kan hanteras separat.

8.2 Hemkompostering och eldning

Trädgårdsavfall bör komposteras och/eller flisas på egen fastighet om det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kompostanläggning ska placeras och skötas så att den inte ger upphov till olägenheter. Fallfrukt bör läggas i kärlet som är avsett för matavfall.

Trädgårdsavfall som inte kan komposteras eldas endast om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det i övrigt inte strider mot författning. Föreskrifter om förbud mot eldning, helt eller delvis, som är utfärdade med stöd av räddningstjänstförordningen eller annan författning samt brandriskvarning ska beaktas.

8.3 Hämtning och avlämning

Enskilda hushåll får själv transportera bort trädgårdsavfall eller trädgårdskompost som inte nyttiggörs på fastigheten för avlämning på återvinningscentral Skene Skog enligt de anvisningar som finns där.

9 § Farligt avfall

Farligt avfall ska förvaras skilt från övriga avfall så att de kan omhändertas separat. Olika slag av farligt avfall får inte blandas. Kemikalier, läkemedel, batterier, lysrör o dylikt bör enskilda hushåll själv transportera bort för avlämning till mottagare och/eller godkända avlämningsplatser. För ytterligare hänvisning om sortering se miljömarkören eller bilaga 1.

Farligt avfall samlas in på återvinningscentralen i Skene skog eller lämnas till miljöbilen²⁴ eller genom producenternas egna insamlingsssystem.

9.1 Kemikalier och liknande

Olja, lösningsmedel, färg, syra och liknande farliga avfall ska lämnas till återvinningscentral eller miljöbil. Inlämnat avfall ska vara väl förpackat så att det kan samlas in, transporteras och lagras utan risk för personal och utrustning.

Förpackning ska helst vara original (om den är hel), eller märkt med innehåll eller hur avfallet har använts. Olika kemikalier får inte blandas med varandra.

9.2 Läkemedel

Läkemedel och andra förbrukade apoteksvaror lämnas till apotek.

9.3 Avfall som uppkommer inom egensjukvård och hemsjukvård

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter ska den som utför vården i hemmet samla in det avfall som uppkommer. För hantering av använda sprutspetsar inom hemmen rekommenderas användning av därtill särskilt utformad behållare som kan erhållas från apoteket. När behållaren är full kan den lämnas till apotek.

För övrigt skärande/stickande/smittförande avfall hänvisas till vårdcentralerna eller hemsjukvården.

9.4 Batterier²⁵

Kasserade småbatterier ska lämnas till kommunens insamling som omfattar återvinningscentral, miljöbil eller producenternas insamlingsholkar. Batterier kan även lämnas till de försäljningsställen som tar emot kasserade batterier.

Försäljare av varor med inbyggda miljöfarliga batterier är skyldig att återta dessa varor samt se till att miljöfarliga batterier är demonterade innan de lämnas vidare till kommunens insamling.

Blybatterier med en vikt över tre kilogram ska i första hand lämnas till försäljningsställe eller skrotföretag men får också lämnas in till återvinningscentral.

10 § Elavfall och elektroniktavfall

²⁴ Miljöbilen är en insamling av farligt avfall som besöker 20 av kommunens orter regelbundet tillsammans med govsopbilen. Se turlista på kommunens hemsida.

²⁵ Källa: Förordning om batterier (SFS 2008:834)

Lysrör, lågenergilampor och elektronikavfall ska lämnas till försäljningsställe som tar emot sådant avfall eller till Skene Skogs återvinningscentral.

Kasserade varor med inbyggda miljöfarliga batterier återlämnas till försäljningsställe men kan även lämnas till återvinningscentral om batterierna är demonterade.

11 § Avloppsslam och filtermaterial från enskild anläggning samt latrin och toalettavfall

11.1 Anläggningens utformning och skötsel

Enskild avloppsanläggning skall vara lättillgänglig för tömning. Anslutning för slang ska vara av typ som godkänts av teknik- och servicenämnden. Lock, manlucka o dylikt som måste öppnas vid tömning skall vara utformad för hantering av en person och inte väga mer än högst 25 kg.

Fastighetsinnehavare svarar för anläggningens skötsel och underhåll samt för att delar som måste öppnas är frilagda före tömning. Tömningsplatsen vara tydligt markerad med skylt som anger fastighetens beteckning.

Avståndet från uppställningsplats för slamsugningsfordon och brunnen/tanken som ska tömmas får inte överstiga 30 meter; dess botten bör inte ligga mer än sex meter under uppställningsplatsens marknivå. Överstiger avståndet 30 meter kommer en extra avgift att tas ut.

11.2 Slamavskiljare och slutna tank

Tömning av slamavskiljare utförs 1 gång per år, för slutna tank och slam från minireningsverk utförs tömning vid behov dock minst 1 gång per år, vid permanentbostad och en gång vartannat år vid fritidsbostad. Ytterligare tömningar utförs efter behov på fastighetsinnehavares beställning.

BDT-avskiljare töms minst vart tredje år eller efter miljönämndens beslut.

Tömning utförs av entreprenör som anlitas av teknik- och servicenämnden.

11.3 Fettavskiljare

Fett från avskiljare vid affär, restaurang och liknande verksamhet ingår i begreppet hushållsavfall.

Tömning ska ske så att fett inte tillåts medfölja avloppsvattnet till kommunens avloppsnät.

Tömningsfrekvensen anpassas till anläggningens användning, typ och storlek. Tömning ska dock ske minst en gång per år och utföras av entreprenör som anlitas av teknik- och servicenämnden.

11.4 Fosforfällor och liknande filtermaterial

Fosforfällor ska tömmas minst var tredje år om inte annat intervall anges i kommunens utfärdade tillstånd. Fastighetsägaren är ansvarig för att tömningen genomförs och att nytt filtermaterial installeras.

11.5 Latrin och toalettavfall

Latrin och toalettavfall ska i första hand omhändertas av fastighetsinnehavaren genom kompostering i multrumsanläggning eller komposteringsanläggning på fastigheten. Anmälan om kompostering ska göras till miljönämnden som lämnar information och anvisningar om hantering, metoder och utrustning.

12 § Allmänna föreskrifter för hushållsavfall

12.1 Hämtningsområden

Kommunen utgör ett sammanhängande hämtningsområde.

12.2 Hämtningsplats

Hämtning sker normalt vid innehavares fastighet och från fastighetens avfallsutrymme eller behållarplats om annan plats inte anges i 6-12 § eller har anvisats av teknik- och servicenämnden. Föreligger trafiktekniska svårigheter får nämnden besluta att hämtning ska ske från fastigheten närbelägen plats.

Vid hämtning med robotarm, kran, lift, sopsug, och dylikt eller där avfallet vägs vid hämtning gäller särskilda anvisningar som meddelas av teknik- och servicenämnden.

12.3 Avfallsutrymme, behållarplats, hämtningsväg²⁶

Avstånd mellan avfallsutrymme eller behållarplats²⁷ och uppställningsplats för hämtningsfordon bör inte överstiga 50 meter. Behållare ska vara så uppställd att hämtning underlättas. Väg till behållare ska hållas lätt framkomlig och vara hårdgjord. Vintertid ska väg snöröjas och hållas halkfri att avfallsbehållaren friläggas från snö. Behållare ska vara placerad så att den kan hämtas med kärra. Väg som utnyttjas för hämtning ska hållas i sådant skick att den är körbar för hämtningsfordon. Vändmöjlighet ska finnas²⁸.

För en- eller tvåbostadshus gäller att behållarplatsen bör vara belägen vid fastighetsgräns eller tomtgräns så nära uppställningsplats för hämtningsfordon som möjligt. I begreppet fastighetsgräns ingår upptill 2 meters transportväg. Abonnenten kan ansöka om extra dragsträcka mot betalning (jfr kommunens renhållningstaxa). För behållare större än 370 liter med hjul ska dragvägen vara plan och avståndet mellan soprumsdörr och fordon får inte överstiga 10 meter. För större behållare (370 liter och större) kan gångsträcka ej köpas till. Tömd sopbe-

²⁶ Om soputrymmen och hämtningsvägar finns bestämmelser i BFS 1998:38 – BBR 7.

²⁷ Med avfallsutrymme eller behållarplats menas plats/utrymme varifrån avfallsbehållare, dess innehåll eller löst avfall hämtas av kommunen på meddelad hämtningsdag.

²⁸ Kontakta teknik- och serviceförvaltningen om direktiv för vändplats.

hållare ställs tillbaka av kommunen på samma plats varifrån den hämtats. Fastighetsinnehavare får de dagar då hämtning inte sker ha behållare placerad på annan plats på fastigheten om han finner så fördelaktigt.

Maskinell anordning (komprimator, växlare, transportband, hiss och dyl.) i soputrymmen ska vara godkänd av teknik- och servicenämnden. Skötsel och underhåll av soputrymmen och installationer sker genom fastighetsinnehavarens försorg.

Under tid som väg inte är framkomlig för entreprenörens hämtningsfordon placeras behållare enligt anvisning från teknik- och serviceförvaltningen. Tvist om vägs framkomlighet och därmed sammanhängande frågor avgörs av teknik- och servicenämnden.

12.4 Behållare

Teknik- och servicenämnden föreskriver typ och storlek av behållare som ska användas för olika avfall. Fastighetsinnehavaren kan beställa den storlek som närmast motsvarar sitt behov. Nämnden får dock besluta om annan storlek om fastighetsinnehavarens normala avfallsmängd kräver det.

Hjulförsedda plastkärl ägs, underhålls och rengörs av fastighetsinnehavaren. Rengöring ska ske vid behov dock minst en gång per år. Storbehållare (rullflak, container o dylikt) ägs och underhålls av entreprenören, vilken också svarar för att de rengörs vid behov, dock minst en gång per år.

12.5 Tillträde

Entreprenören ska ha tillträde till utrymmen där hämtning ska ske. Erforderliga nycklar, portkoder o dylikt tillhandahålls av fastighetsinnehavare.

12.6 Borttransport från egen fastighet²⁹

Avfall som kommunen inte regelmässigt hämtar vid fastigheten får fastighetsinnehavaren själv transportera bort till anvisad plats. Borttransport ska ske så ofta och på sådant sätt att risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Borttransport kan mot en avgift beställas av entreprenören.

12.7 Gemensam sopbehållare eller avfallslösning

Gemensam sopbehållare kan efter skriftlig ansökan till teknik- och servicenämnden, få nyttjas av närboende fastighetsinnehavare om:

- antalet hushåll är högst tre med tillsammans högst sex personer,
- fastigheterna är gränsgrannar, eventuellt med mellanliggande väg, och
- om soporna ryms i behållare av storlek som normalt används i området.

²⁹ Gäller grov-, trädgårds- och farligt avfall som fastighetsinnehavaren lämnar på anvisad plats från teknik- och servicenämnden.

Gemensam avfallslösning (källsorteringsstation), kan anordnas under förutsättning att förening finns eller bildas enligt teknik- och servicenämndens anvisning och lämplig plats för källsorteringsstation är tillgänglig.

Den gemensamma avfallslösningen kan innefatta 10-40 hushåll där hushållen i föreningen kan avlämna tidningar, förpackningar. Föreningen bekostar uppförande och underhåll av stationen samt bestämmer var den ska placeras i sitt bostadsområde.

13-15 § Annat avfall än hushållsavfall³⁰

13 § Avfall som ingår i producentansvar

För insamling och återvinning av förpackningar och tidningar svarar sex materialbolag som bildats av de företag som producerat varorna. Materialbolagen anger förutsättningarna: dvs. servicegrad, metod, vad insamlingen får kosta samt hur den ska samordnas. Bland annat förordas bringsystemet³¹. Kostnaden för insamlingen tar producenterna ut som förpackningsavgifter, vilka ingår i de priser som hushållen betalar vid sina inköp.

13.1 Returpapper och förpackningar

Skyldighet att sortera ut förpackningar³²

Producentansvaret omfattar returpapper varmed avses tidningar. Med tidningar jämställs tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.

Med producent menas den som yrkesmässigt för distribution inom Sverige: tillverkar och importerar sådant papper som tidningar trycks på, trycker eller låter trycka tidningar eller importerar tidningar. En producent ska se till att lämpliga insamlingssystem tillhandahålls för att underlätta för hushåll och andra att sortera ut returpapper. Producenten ska se till att returpapper transporteras bort samt materialåtervinns eller tas om hand på ett annat miljömässigt godtagbart sätt.

Hushåll och andra konsumenter av tidningar ska sortera ut returpapper från hushållsavfall och annat avfall och lämna det för insamling i de insamlingssystem som producenterna tillhandahåller.

³⁰ För produktionsavfall som uppkommer vid byggnation, rivningsarbeten, energiutvinning och annan industriell verksamhet.

³¹ Bringsystemet bygger på att hushållen själva "överbringa" (lämnar) kasserade förpackningar och tidningar till återvinning.

³² Källa: Förordningen om producentansvar för returpapper (2014:1074)

Skyldighet att sortera ut förpackningar³³

Producentansvaret omfattar alla förpackningar av papper, kartong, wellpapp, plast (hård och mjuk), metall (stålplåt, aluminium) samt glas.

Med producent avses den som yrkesmässigt tillverkar eller till Sverige för in eller säljer en förpackning eller en vara som är innesluten i en sådan förpackning. En producent ska se till att insamlingssystem tillhandahålls för att underlätta för hushåll och andra att sortera ut förpackningar. Kommunen skall informera hushåll och andra om sorteringen, insamlingen och borttransporten. Producenterna skall se till att utsorterade förpackningar som hushållen har lämnat i producenternas insamlingssystem transporteras bort samt återanvänds, återvinns eller tas om hand på ett annat miljömässigt godtagbart sätt.

Hushåll och andra förbrukare ska sortera ut förpackningar från hushållsavfall och lämna dem för borttransport i insamlingssystem som producenterna tillhandahåller.

13.2 Insamlingen i Marks kommun

I Marks kommun finns ett antal återvinningsstationer för glas, metall, plast, kartong och tidningar. Därutöver kan materialbolagens entreprenör - i vissa fall och mot särskild avgift - erbjuda villaföreningar, bostadsbolag, bostadsrättsföreningar med flera, hämtning av returpapper och förpackningar direkt vid fastigheten.

13.3 Ensilageplast

Ensilageplast ingår i producentansvaret. Producenterna till plasten ansvarar själv för insamling och återvinning eller omhändertagande av ensilageplasten. Ensilageplast samlas in två gånger per år på två platser i kommunen.

14 § Uppgifter om avfall för yrkesverksamhet

14.1 Uppgifter för kommunens avfallsplanering³⁴

Den som i kommunen bedriver yrkesmässig verksamhet som ger upphov till annat avfall än hushållsavfall, ska på begäran av teknik- och servicenämnden lämna uppgifter om avfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för renhållningsordning och avfallsplan.

14.2 Uppgifter för kommunens tillsyn

Den som i yrkesmässig verksamhet ger upphov till annat avfall än hushållsavfall samt den som yrkesmässigt omhändertar sådant avfall, ska, om avfallet lämnas till avfallsförbränningsanläggning eller för deponering, lämna uppgift till miljö-nämnden om:

³³ Källa: Förordning om producentansvar för förpackningar (2014:1073)

³⁴ Källa: 13 och 45 § Avfallsförordningen (SFS 2001:1063).

1. avfallets art, sammansättning och mängd,
2. varifrån avfallet kommer, och
3. var avfallet lämnas.

Uppgiftsskyldighet gäller även den som yrkesmässigt transporterar annat avfall än hushållsavfall och som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt 29 och 34 § Avfallsförordningen.

15 § Farligt avfall

Farligt avfall och annat specialavfall kan efter beställning hämtas och transporteras bort av kommunen anlita en entreprenör eller annan av länsstyrelsen godkänd entreprenör.

Den som bedriver verksamhet där farligt avfall uppkommer kan enligt 27 § avfallsförordningen om farligt avfall, själv få transportera avfallet med beaktande av gällande lagar och bestämmelser. Anmälan/ansökan ställs till länsstyrelsen.

Farligt avfall är bl.a. följande:

- Lösningemedel
- Aerosoler t.ex. sprayburkar
- Färgavfall
- Surt och basiskt avfall
- Spillolja
- Oljefilter
- Småkemikalier t.ex. nagellack och aceton
- Batterier av olika slag

Oljeblandat vatten

Slam från oljeavskiljare

Slam från biltvättanläggningar

Samt smittfarligt

15.1 Asbestavfall och saneringsavfall (förorenade massor)

Mindre mängd asbest från hushåll ska vara väl emballerat i plast så asbest inte kan läcka ut samt vara väl märkt vid avlämnandet. Den emballerade asbesten samlas i särskilt utformad container på återvinningscentralen Skene Skog för vidare transport till deponi.

Oljeförorenade massor och annat saneringsavfall avlämnas till anläggning som har tillstånd för mottagning och behandling av dessa avfallsslag.

15.2 Bil- och båt batterier

Den som saluför blybatterier med en vikt över tre kilogram (t.ex. bil- och båt batterier) är skyldig att ta emot kasserade sådana batterier och att transportera dem till en anläggning för återvinning eller bortskaffande. Alternativt kan batterierna lämnas på återvinningscentralen Skene skog

16-20 § Avvikelser från renhållningsordningens föreskrifter

16 § Anmälan, prövning och avgifter

16.1 Avvikelser som avser 17 § samt 18.1 och 18.3 i 18 §

Anmälan eller ansökan ska vara skriftlig samt lämnas till miljönämnden, vilken handlägger och prövar dessa frågor. Blankett för sådan anmälan eller ansökan kan avhämtas på miljökontoret.

För prövning, samt för tillsyn som föreskrivs med anledning av medgivet undantag, har miljönämnden rätt att ta ut avgift från fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren med stöd av 27 kap. Miljöbalken.

16.2 Avvikelser som avser 18.2 och 18.4 i 18 § samt 19 och 20 §

Anmälan eller ansökan ska vara skriftlig samt lämnas till teknik- och servicenämnden, som även handlägger och prövar dessa frågor. Blankett för sådan anmälan eller ansökan kan avhämtas på teknik- och serviceförvaltningen.

17 § Omhändertagande av avfall på fastighet

17.1 Anmälan och bedömning

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare, som avser att på fastigheten ta om hand annat avfall än trädgårdsavfall som uppkommit hos dem, ska anmäla detta (16.1). Miljönämnden föreskriver om hur anmälan ska utformas för att kunna:

- a. bedöma om verksamheten/åtgärden lämpligen bör ske på fastigheten,
- b. meddela lämpliga råd och anvisningar
- c. ställa de krav som bedöms erforderliga för att undvika risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö
- d. bedöma att anläggningen uppfyller dagens lagkrav

17.2 Kompostering av matavfall

Matavfall får komposteras på fastigheten under förutsättning att:

- a. gjord anmälan enligt 16.1
- b. avfallet kommer från bostadshus beläget på fastigheten
- c. komposteringen sker i isolerad behållare för året runt bruk
- d. att komposten nyttiggörs på egen fastighet eller hanteras på annat sätt som anvisas av miljönämnden

Gemensam kompostering för mer än en bostadsfastighet kan tillåtas om miljönämnden bedömer att det finns miljömässiga och praktiska skäl för en sådan samordnad lösning och mängden avfall inte överstiger 200 ton per år.

17.3 Omhändertagande av slam från enskild avloppsanläggning Egen jordbruksfastighet

Slam och urin från bostad på egen jordbruksfastighet får komposteras, hygieniseras eller på annat sätt användas för jordförbättring; de förutsättningar som gäller är att:

- a. anmälan enligt 16.1 är bekräftad av miljönämnden,
- b. omhändertagandet sker på egen jordbruksfastighet på vilken bedrivs aktivt jordbruk,
- c. fastighetsinnehavaren har tillgång till sug- och spridarutrustning för tömning och spridning av slammet/urinet.

Omhändertagande av slam från bostad som ligger utanför egen jordbruksfastighet kan tillåtas om miljönämnden bedömer att det finns miljömässiga och praktiska skäl för en sådan lösning.

Annan egen fastighet än jordbruksfastighet

Slam eller urin från bostad på annan egen fastighet än jordbruksfastighet får komposteras eller på annat sätt användas för jordförbättring; de förutsättningar som gäller är att:

- a. anmälan enligt 16.1 är bekräftad av miljönämnden,
- b. avloppsanläggning är försedd med särskild utrustning för tömning och dekantering av slammet samt
- c. kompostering/lagring sker i isolerad behållare för året runt bruk eller att avtal tecknas med innehavare av egen jordbruksfastighet som har tillstånd att ta omhand slam/urin på sin fastighet.

17.4 Annat omhändertagande än kompostering

Omhändertagande av avfall på fastighet måste kunna ske utan risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kommunen kan därför normalt

inte tillåta att avfall eldas upp, grävs ned eller bortskaffas på annat likvärdigt sätt.

För trädgårdsavfall och latrin gäller dock särskilda bestämmelser som framgår av 8 § respektive 11.5 §.

18 § Befrielse från hämtning och tömning

18.1 Befrielse från sophämtning på begäran av fastighetsinnehavare

Ansökan (15.1) om befrielse från sophämtning ska lämnas in senast två månader före avsedd period. Befrielse beviljas för högst fem år i taget.

Efter ansökan och i enskilda fall kan fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare tillåtas att själva transportera bort kärl- och säckavfall enligt 6 § som uppkommit hos dem och som annars skulle hämtats av kommunen.

Förutsättningarna för sådan befrielse är att:

- a) sökanden omhändertar sitt matavfall enligt 6 § i enlighet med kommunens föreskrifter,
- b) sökande på ett övertygande sätt kan visa att mängden sopor är så liten att även kvartalshämtning enligt 19 § inte erfordras,
- c) sökanden tecknat avtal med teknik- och servicenämnden om att lämna farligt avfall och grovavfall till av teknik- och servicenämnden anvisad plats,
- d) risken för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön bedöms försumbar.

Vid byte av fastighetsägare sker automatiskt påkoppling av sophämtning.

18.2 Befrielse från sophämtning på grund av trafiktekniska orsaker

För fastighet som på grund av vägstandard, eller annan trafikteknisk orsak är svår att nå med ordinarie hämtningsfordon kan teknik- och servicenämnden träffa en särskild överenskommelse med fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren med ledning av punkterna a), c) och d) i 18.1.

18.3 Befrielse från slamtömning

Ansökan (se 16.1) om befrielse från slamtömning enligt 11 § ska vara inlämnad senast en månad före avsedd period.

Befrielse beviljas för högst tio år i taget under förutsättning att slam som uppkommer på fastigheten omhändertas i enlighet med 19.2 §. Vid byte av fastighetsägare sker automatiskt påkoppling av slamtömning. Efter tio år ska fastighetsägaren ansöka om ny dispens hos miljönämnden.

18.4 Befrielse från slamtömning på grund av trafiktekniska orsaker

För fastighet som på grund av vägstandard eller annan trafikteknisk orsak är svår att nå med ordinarie hämtningsfordon kan teknik- och servicenämnden träffa en särskild överenskommelse om befrielse med fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren efter samråd med miljökontoret.

19 § Förlängt hämtningsintervall

19.1 Kärl- och säckavfall enligt 6 §

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan (se 16.1) få ordinarie hämtningsintervall för kärl- och säckavfall enligt 6 § minskat till en gång var fjärde vecka inom planlagt område och samlad bebyggelse, samt till 4 ggr/år vid övrig bebyggelse.

Förutsättningarna för sådan förlängning är att:

- a. sökanden omhändertar sitt matavfall enligt 17.2 §,
- b. det är uppenbart att behov av hämtning med tätare intervall inte föreligger,
- c. den avfallsmängd som ska hämtas ryms i en sopbehållare av den storlek som teknik- och servicenämnden normalt använder i hämtningsområdet och att
- d. förlängningen kan medges utan att risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön uppkommer.

Fastighetsinnehavaren måste uppfylla kraven under hela perioden. Klagomål, ägarbyte och övrigt ej uppfyllda krav enligt § 19.1 leder det till påkoppling.

19.2 Slam enligt 11.1§

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan (18.3) få ordinarie hämtningsintervall för slam enligt 11.2 § minskat till vartannat år. Förutsättningarna för sådan förlängning är att:

- a. avloppstillstånd finns,
- b. avloppsanordningen är utformad enligt tillstånd och har god funktion
- c. avloppsanordningen är lågt belastad.

20 § Uppehåll i hämtningen

Ansökan (16.2) om uppehåll ska vara inlämnad senast en månad före avsedd period. Uppehåll kan beviljas för sex respektive tolv månader i taget.

20.1 Uppehåll i hämtning av sopor

För permanentbostad kan uppehåll i sophämtning medges om fastighetsinnehavaren kan intyga att fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande period av minst 6 månader. För fritidshus gäller motsvarande regler om fastigheten inte kommer att utnyttjas under perioden maj t.o.m. september.

20.2 Uppehåll i tömning av slam från enskild avloppsanläggning

Uppehåll i tömning av slam från slamavskiljare, sluten tank och fettavskiljare kan medges om fastighetsinnehavaren kan intyga att fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande period av 12 månader.

21-22 § Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

21 § Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2016-02-25 då föreskrifterna som antogs av kommunfullmäktige 2011-04-28, § 48, upphör att gälla.

22 § Övergångsbestämmelser

22.1 Undantag från renhållningsordningens föreskrifter

För undantag (jfr 16 § -20 §) som miljönämnden eller teknik- och servicenämnden har medgivit med stöd av tidigare renhållningsordningar gäller följande övergångsbestämmelser:

Undantag som är tidsbegränsat fortsätter att gälla den tidsperiod som anges i miljönämndens eller teknik- och servicenämndens beslut.

23 Bilaga 1 Sorteringsguide

Figur 1 Sorteringsguide

	Avfallsfraktioner	Definition	Exempel, ytterligare fraktionsortering		Insamling/omhändertagande
Hushållsavfall	Kärl- och säckavfall	Kärl- och säckavfall även kallat "köksavfall" är den delen av hushållsavfallet som samlas in i kärl och/eller säckar, d.v.s. hushållsavfall exklusive grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall, slam och filtermaterial samt avfall som omfattas av producentansvaret.	Restavfall: främst brännbart avfall. <i>Observera att varken matavfall, förpackningar eller tidningar räknas som restavfall.</i>	Blöjor, kattsand, papper och plastavfall som inte omfattas av producentansvaret och som inte är så skrymmande att de räknas som grovavfall.	Restavfallet försluts i valfri avfallspåse och förvaras sedan i en behållare avsett för restavfall.
		Kärl- och säckavfall inkluderar även avfall som samlas in via container, underjordsbehållare, sopsuganläggning eller dylikt.		Matavfall: avfall som är gynnsamt att röta	
	Grovavfall	Grovavfall är skrymmande och tungt hushållsavfall som inte lämpar sig att samlas in via kärl eller säckar. Exklusive rivningsavfall.	Möbler, madrasser, kylmöbler och pulkor mm.		Lämnas till grovsopbilen (som besöker 20 olika orter fyra gånger per år) eller körs till ÅVC. Hämtning från fastighet kan beställas av entreprenör mot avgift.
	Trädgårdsavfall	Avfall från trädgårdar inklusive fallfrukt.	Sorteras i två fraktioner. Grenar, och kvistar (>3 cm i diameter), övrigt trädgårdsavfall exempelvis löv, gräs, ris (< 3 cm i diameter) och fallfrukt.		Lämnas på ÅVC. Får komposteras på fastigheten om detta sker utan risk för människor och naturens hälsa. Kvistar och ris får eldas om inte olägenheter uppstår eller det i övrigt inte strider mot författning.
	Sanitet och filtermaterial	Innefattar avfall från, toalettavfall, fett från fettavskiljare samt slam och filtermaterial från enskilda anläggningar.	Avloppslam, fosforfilter, latrin.		Töms via slambil eller liknande. Latrinavfall och liknande får komposteras på den egna fastigheten.
	Farligt avfall	Farligt avfall är avfall som kan vara skadligt för miljön och människor om det inte samlas in och tas om hand på rätt sätt.	Färg, kemikalier, brandfarligt avfall, oljor, batterier, läkemedel, asbest mm.		Samlas in av miljöbilen fyra gånger per år eller lämnas på ÅVC. Asbest måste förslutas väl, stora mängde lämnas till sobacken (Borås). Batterier samlas
	Elavfall och elektronikavfall	Avfall från elektronik.	Mobiltelefoner, datorer, hårtorkar, leksaker med batterier mm.		Lämnas på ÅVC alternativt till tillverkare eller återförsäljare.
Producentansvar	Returpapper	Papper som återvinnas	Tidskrifter, direktreklam, telefonkataloger, kataloger för postorderförsäljning och liknande produkter av papper.		ÅVS. Alternativt genom fastighetsnära insamling om så finns att tillgå (vanligt i flerfamiljshus) eller i materialåtervinningsinstallation på arbetsplatser.
	Förpackningar	Alla förpackningar är en produkt som ämnar innehålla, skydda eller presentera en vara eller för att användas för att leverera eller på annat sätt hantera en vara.	Pappers-, plast- och metallförpackningar samt dryckesförpackningar.		
Annat avfall än hushållsavfall	Rivningsavfall	Avfall från byggnader, både i privat omsorg och för verksamheter.	Gips, träplankor, tegelsten mm.		Kan lämnas på ÅVC mot avgift. Företag som själva omhändertar avfall måste rapportera detta till kommunen.
	Avfall från yrkesverksamheter	Avfall från verksamheter.	Uppgifter om avfallets mängd och farlighet måste lämnas till teknik- och servicenämnden		Företag som själva omhändertar avfall måste rapportera detta till kommunen.

Avfallsinsamlings platser:

ÅVC Återvinningscentralen i Skene skog, här lämnas grovavfall, kylmöbler, farligt avfall, trädgårdsavfall.

ÅVS Återvinningsstation, här lämnas förpackningar och tidningar.

Grovsopstur Mobil avfallscentral som besöker 20 olika orter fyra gånger per år. Här samlas grovavfall in.

Miljöbilen Mobil avfallsinsamling av farligt avfall, insamling av farligt avfall i samband med grovsopbilens stopp.